

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Evidenčné číslo: 105003/I/2025/36122163611190788

ŠPORTOVÁ DIPLOMACIA V KONTEXTE ZAHRANIČNEJ
POLITIKY ČÍNSKEJ ĽUDOVEJ REPUBLIKY

Diplomová práca

2025

Bc. Branislav Balogh

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

ŠPORTOVÁ DIPLOMACIA V KONTEXTE ZAHRANIČNEJ
POLITIKY ČÍNSKEJ ĽUDOVEJ REPUBLIKY

Diplomová práca

Študijný program: Hospodárska diplomacia
Študijný odbor: Ekonómia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra medzinárodných politických vzťahov
Vedúci záverečnej práce: Mgr. František Škvrnda, PhD.

Bratislava 2025

Bc. Branislav Balogh

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že diplomovú prácu na tému Športová diplomacia v kontexte zahraničnej politiky Čínskej ľudovej republiky som vypracoval samostatne, a že som korektne uviedol všetku použitú literatúru.

Bratislava, 25. marca 2025

.....
vlastnoručný podpis

Pod'akovanie

Touto cestou by som rád vyjadril úprimnú vďaku vedúcemu mojej diplomovej práce, Mgr. Františkovi Škvrndovi, PhD. za cenné rady, odborné vedenie a podporu počas celého procesu písania tejto práce. Jeho ochota a odborné usmernenia boli pre mňa nesmierne prínosné a významne prispeli k finálnej podobe práce.

Abstrakt

BALOGH, Branislav: *Športová diplomacia v kontexte zahraničnej politiky Čínskej ľudovej republiky*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodných politických vzťahov. – Vedúci záverečnej práce: Mgr. František Škvrnda, PhD. - Bratislava : FMV, 2025, 64 s.

Cieľom záverečnej práce je podrobne analyzovať úlohu športovej diplomacie v kontexte zahraničnej politiky Čínskej ľudovej republiky, identifikovať jej historické východiská a strategické ciele, ako aj zhodnotiť jej vplyv na globálne politické a ekonomické vzťahy. Práca skúma, ako Čína využíva športové podujatia, investície do infraštruktúry a členstvo v medzinárodných športových organizáciách na posilnenie svojej globálnej pozície. Analyzuje konkrétne príklady, ako *ping-pong diplomacy* alebo *stadium diplomacy* v Afrike a Ázii, pričom hodnotí ich diplomatický a ekonomický dosah. Práca je rozdelená do troch kapitol. Obsahuje 3 obrázky a 1 tabuľku v prílohách. Prvá kapitola sa venuje teoretickým východiskám športovej diplomacie. Druhá kapitola predstavuje metodológiu výskumu. Tretia kapitola analyzuje konkrétne prípady využitia športovej diplomacie v čínskej zahraničnej politike. Výsledkom práce je komplexné zhodnotenie športovej diplomacie ako nástroja globálnej stratégie Číny.

Kľúčové slová :

športová diplomacia, zahraničná politika, Čínska ľudová republika, ping-pong diplomacy, stadium diplomacy, mäkká sila

Abstract

BALOGH, Branislav: *Sport diplomacy in the context of the foreign policy of the People's Republic of China* - University of Economics in Bratislava. Faculty of International Relations; Department of International Political Relations. – Thesis supervisor: Mgr. František Škvrnda, PhD. - Bratislava : FMV, 2025, 64 p.

The aim of the thesis is to analyse in detail the role of sport diplomacy in the context of the foreign policy of the People's Republic of China, to identify its historical background and strategic objectives, as well as to assess its impact on global political and economic relations. The thesis examines how China uses sporting events, infrastructure investment and membership of international sporting organisations to strengthen its global position. It analyses specific examples such as ping-pong diplomacy or stadium diplomacy in Africa and Asia, assessing their diplomatic and economic impact. The thesis is divided into three chapters. It contains 3 figures and 1 table in the appendices. The first chapter discusses the theoretical background of sports diplomacy. The second chapter presents the research methodology. The third chapter analyses specific cases of the use of sport diplomacy in Chinese foreign policy. The thesis results in a comprehensive assessment of sport diplomacy as a tool of China's global strategy.

Keywords :

sport diplomacy, foreign policy, People's Republic of China, ping-pong diplomacy, stadium diplomacy, soft power

Obsah

Zoznam obrázkov	8
Úvod	9
1 Športová diplomacia.....	11
1.1 Šport a politika v európskych dejinách.....	11
1.2 Tradičná športová diplomacia.....	14
1.3 Športová diplomacia v 21. storočí	19
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	22
3 Športová diplomacia v kontexte čínskej zahraničnej politiky.....	23
3.1 Vývoj priorít a cieľov čínskej zahraničnej politiky v 20. storočí	24
3.1.1 Stratégie čínskej zahraničnej politiky počas éry Mao Ce-Tunga (1949-1976)	24
3.1.2 Stratégia čínskej zahraničnej politiky počas éry Teng Siao-Pchinga (1978 – 1997)	26
3.2 Miesto športovej diplomacie v zahraničnej politike Číny	30
3.2.1 Ping-pong diplomacy	33
3.2.2 Stadium diplomacy	38
3.3 Ekonomické dimenzie čínskej športovej diplomacie.....	40
3.3.1 Ekonomické dopady usporiadania olympijských hier	42
3.4 Športové inštitúcie Číny a tendencie vývoja športovej diplomacie	44
3.4.1 Systémové riadenie čínskeho športu.....	45
3.4.2 Politické riadenie čínskeho športu	47
Záver	50
Zoznam použitej literatúry	52
Prílohy	62

Zoznam obrázkov

Obrázok 1 - Porovnanie zahraničnej politiky za vlády Maa a Tenga (1949 – 1997).....	29
Obrázok 2 - Vzťahy medzi zainteresovanými stranami z verejného a dobrovoľníckeho sektora v oblasti riadenia čínskeho športu na národnej úrovni	47
Obrázok 3 - Zdroje príjmov čínskeho športového systému.....	49

Úvod

Diplomacia v 21. storočí prešla významnou transformáciou, v ktorej tradičné nástroje, ako politické rokovania a ekonomické dohody, dopĺňajú nové formy mäkkej sily, vrátane kultúry, umenia a športu. Športová diplomacia sa stala jedným z najdynamickejších prostriedkov medzinárodnej komunikácie, pričom štáty ju čoraz častejšie využívajú na presadzovanie svojich záujmov, formovanie medzinárodného imidžu a posilňovanie bilaterálnych i multilaterálnych vzťahov. Hoci šport bol vždy prítomný v politických dejinách ľudstva, až v súčasnosti sa jeho úloha v diplomatickej sfére výrazne formalizovala a rozšírila. Vzťah medzi športom a politikou je dnes neoddeliteľný, keďže športové podujatia často reflektujú geopolitické trendy a stávajú sa súčasťou širšej stratégie zahraničnej politiky.

Jedným z najvýznamnejších aktérov, ktorý športovú diplomáciu využíva ako strategický nástroj svojej zahraničnej politiky, je Čínska ľudová republika. Čína, ako rastúca globálna veľmoc, investovala do športových iniciatív s cieľom podporiť svoju politickú a ekonomickú expanziu, ako aj posilniť svoj medzinárodný vplyv prostredníctvom tzv. mäkkej sily. Športová diplomacia sa v čínskej zahraničnej politike prejavuje v rôznych podobách, od organizovania vrcholových podujatí, ako boli Letné olympijské hry v Pekingu v roku 2008 a Zimné olympijské hry v roku 2022, cez organizovanie medzinárodných šampionátov v rôznych športoch, až po budovanie športovej infraštruktúry v rozvojových krajinách v rámci tzv. *stadium diplomacy*. Okrem toho sa Čína aktívne zapája do globálnych športových organizácií, pričom využíva šport ako prostriedok na posilnenie bilaterálnych vzťahov a rozšírenie svojho vplyvu na globálnej scéne.

Cieľom diplomovej práce je podrobne analyzovať úlohu športovej diplomacie v kontexte zahraničnej politiky Čínskej ľudovej republiky, identifikovať jej historické východiská a strategické ciele, ako aj zhodnotiť jej vplyv na globálne politické a ekonomické vzťahy. Práca sa zameriava na analýzu kľúčových prípadov využitia športovej diplomacie, ako bola *ping-pong diplomacy* v 70. rokoch 20. storočia, ktorá pomohla obnoviť diplomatické vzťahy medzi Čínou a USA, alebo moderné investície do globálneho športového priemyslu, ktoré sú súčasťou širšej stratégie čínskeho politického a ekonomického vplyvu.

V prvej kapitole sa práca venuje teoretickým východiskám športovej diplomacie a jej vývoju v historickom kontexte, pričom sa skúmajú mechanizmy, prostredníctvom ktorých šport ovplyvňuje medzinárodné vzťahy a geopolitiku. Druhá kapitola sa zameriava na metodologické aspekty výskumu, vrátane kvalitatívnych a kvantitatívnych metód analýzy relevantných prípadov. V tretej kapitole sa detailne analyzuje miesto športovej diplomacie v zahraničnej politike Číny, jej význam pre ekonomické vzťahy, spôsob využitia veľkých športových podujatí na podporu národných záujmov a vplyv športu na obraz Číny v medzinárodnom spoločenstve.

1 Športová diplomacia

Prvá kapitola záverečnej práce pojednáva o historicko-teoretických východiskách športovej diplomacie a mapuje vzťah športu, kultúry a politiky v širšom kontexte. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o veľmi komplexnú problematiku s interdisciplinárnym presahom, sme sa obmedzili len na vybrané geografické a historické obdobia, ako aj na vybrané pojmy a koncepty, ktoré rámcujú najdôležitejšie momenty vývoja športovej diplomacie, jej kľúčové historické medzníky a systematicko-teoretické charakteristiky.

V prvej časti kapitoly analyzujeme význam starovekých olympijských hier, ktoré podporovali jednotu gréckeho sveta, rímske využitie športu na politické účely, stredoveké športové aktivity šľachty aj ľudu a obdobie priemyselnej revolúcie.

V druhej časti kapitoly venujeme pozornosť tradičnej modernej športovej diplomacii od obnovy olympijských hier v roku 1896. Zameriavame sa na prepojenie športu a ideológie, ako aj na úlohu športu pri podpore medzinárodnej spolupráce, prekonávaní bariér a transformácii obrazu krajín na globálnej scéne.

Tretia časť prvej kapitoly charakterizuje športovú diplomaciu v 21. storočí ako nástroj mäkkej sily v medzinárodných vzťahoch. Analyzuje vzťah športovej diplomacie s verejnou diplomaciou, identifikuje jej praktické výhody a príklady využitia športových vyslancov. Športová diplomacia je v súčasnosti jedným z najdynamickejších sa rozvíjajúcich diplomatických oblastí a nástrojov zahraničnej politiky štátov, vďaka ktorému dokážu nadväzovať nielen ekonomickú spoluprácu, ale aj partnerstvá a kooperáciu v iných oblastiach medzinárodných vzťahov vrátane kultúry a politiky.

1.1 Šport a politika v európskych dejinách

Vzťah medzi politikou, športom a diplomaciou má dlhú a fascinujúcu históriu. Z minulosti vieme, že keď šport slúži na viac než len zábavu, vládnuce elity ho často využívajú vo svoj prospech. Príkladom je staroveká olympiáda, ktorá bola zahájená v roku 776 pred n. l. ako súčasť náboženských osláv na počesť boha Dia. Počas týchto hier museli všetky mestské štáty, ktoré sa zúčastnili hier, dodržiavať prímerie. Olympijské hry tak pomáhali zmierňovať konflikty medzi rozličnými gréckymi mestskými štátmi a zaručovali športovcom, divákovi aj politikom bezpečnú cestu na hry a späť. *Ekecheiria*, grécky výraz pre „ruky preč od zbraní“, poskytoval

Ľuďom z mnohých znepriatelených politických subjektov možnosť bezpečne prechádzať aj cez nepriateľské územia. Napriek vojenským konfliktom a politickým rozdielom medzi mestskými štátmi, ako boli Sparta, Argos či Atény, šport predstavoval jednotiaci prvok, ktorý stál nad politikou. Šport mal pre mnohé grécke mestské štáty veľký význam, pretože tvoril podstatnú časť ich identity, kultúry a spoločnosti. Bol tiež účinným nástrojom na výchovu mládeže a vojakov v oblasti cnosti, poslušnosti a disciplíny.

Ideálny Spartan mal byť napríklad zručný a odvážny v boji, nikdy neutiecť ani sa vzdať, ale stáť na svojom mieste a obetovať svoj život pre štát. Výcvik bol navrhnutý tak, aby formoval mužov, ktorí by plne spĺňali tento vzor. Spartan bol povinný slúžiť vo vojsku až do veku šesťdesiat rokov a musel sa udržiavať vo fyzickej forme (Pomeroy et al., 2014, p.104). Na rozdiel od Aténčanov, ktorí si zakladali na honosných telocvičniciach a palaistrách (zápasníckych školách) a chápali telesnú výchovu ako prostriedok na dosiahnutie harmónie tela a mysle, výcvik mladých i starších Spartanov slúžil výlučne vojenským účelom. Podľa Mechikoffa (2013, p. 65), vo veku dvadsiatich rokov, po dlhom a náročnom programe zameranom na beh, boj, zápasenie, box, jazdu na koni, lukostreľbu, hod diskom a oštepom a všeboj (neľútostná kombinácia boxu a zápasenia), každý muž zložil „prísahu vernosti Sparte a následne vstúpil do boja.“ Šport tak pre Spartanov slúžil jednoducho na to, aby vychovával lepších bojovníkov.

Olympijské hry zahájené v roku 776 pred n. l. spočiatku priťahovali súťažiacich a návštevníkov len z okolitých regiónov, avšak na konci storočia sa ich sláva rozšírila a už v šiestom storočí sa na nich zúčastňovali súťažiaci a diváci z celého gréckeho sveta (Pomeroy et al., 2014, p. 65). Úspech a popularita olympijských hier podnietili vznik ďalších troch významných športových podujatí: Pýthijské hry (založené v roku 582 pred n. l.), ktoré sa konali v Delfách na počesť boha Apollóna; Isthmijské hry (založené v roku 581 pred n. l.), ktoré sa konali blízko Korintu na počesť boha Poseidona; Nemejské hry (založené v roku 573 pred n. l.), ktoré sa konali v Nemei na počesť boha Dia. Tieto hry sa čoskoro stali veľkými festivalmi športu, kultúry a náboženstva, pričom ich rozvrh bol nastavený tak, aby sa každý rok konali jedny z nich. Tieto štyri „korunné“ turnaje sa neskôr stali známymi ako Panhelénske (celogrécke) hry, čo predstavovalo významnú zmenu názvu a jeden z najskorších príkladov športovej diplomacie. Staroveké Grécko bolo totiž mozaikou stoviek samostatných mestských štátov a ich kolónií. Ako rozsiahla, zložitá a rozmanitá civilizácia sa grécky svet rozprestieral od Mainake na západe (dnešné Španielsko), cez Leptis na africkom pobreží až po Byzanciu na

brehoch rieky Bospor až po Krym a Phasis na východnom pobreží Čierneho mora. Hry tak posilňovali pocit gréckej identity a vedomie, že Gréci všade zdieľajú spoločné dedičstvo, jazyk a náboženstvo (Pomeroy et al., 2014, p. 65).

Čoskoro to však boli Rimania, ktorí zanechali v dejinách športu nezmazateľnú stopu. Po bitke pri Korinte v roku 146 n. l., keď sa Grécko dostalo pod rímsku nadvládu, olympijské hry pokračovali ešte niekoľko storočí. Nakoniec ich však v roku 394 n. l. zrušil rímsky cisár Theodosius I. ako súčasť kampane na potlačenie pohanstva a zavedenie kresťanstva ako štátneho náboženstva (Hugh, 1998). V tom čase spadala väčšina západnej Európy, Stredomoria, severnej Afriky a časť Blízkeho východu pod nadvládu Ríma. Šport však pre praktickejšie zmýšľajúcich Rimanov nemal rovnakú výchovnú, náboženskú, rituálnu alebo diplomatickú hodnotu ako pre Grékov. Rimanov priťahoval šport predovšetkým ako výraz politickej moci. Šport bol využívaný aj na posilnenie osobnej reputácie a upevnenie politickej moci (Tomlinson, 2010, p. 396). Tento zámer sa prejavoval vo výstavbe obrovských verejných športovísk, napríklad štadióna na preteky vozov *Circus Maximus*, ktorý dokázal pojať až štvrt' milióna divákov, alebo rímskeho Kolosea s kapacitou až 73 000 miest. Tieto ikonické štadióny a „šport“, ktorý sa v nich odohrával, boli zároveň darom pre rímsky ľud ako časť ich podielu na koristi z vojen a dobyvateľských výprav. Koloseum napríklad postavil Vespazián nielen preto, aby legitimizoval svoju vládu a zvýšil svoju popularitu, ale aj aby sa podelil o korisť získanú z potlačenia „židovského povstania“ na Východe so svojimi poddanými (Beard & Hopkins, 2011, p. 32). Rímski vodcovia využívali hry, šport a obrovské športoviská aj ako možnosť poskytnúť plebejcom zábavu. Ako píše Freeman (2012, p. 87), „bohatstvo prichádzajúce do Rímskej ríše z dobytých národov spolu s množstvom otrokov, ktorí vykonávali väčšinu prác“, viedlo k tomu, že radový Riman mal až príliš veľa voľného času. Šport teda zamestnával vrtkavé rímske masy.

Počas stredoveku sa aristokracia, najmä šľachta a vojenské vrstvy, venovali športom určeným pre vyššie spoločenské vrstvy. Tieto elitné športy – rytierske turnaje, lukostreľba, šerm, kohútie zápasy, sokoliarstvo, poľovačky a podobne – mali silné prepojenie s násilím, krutosťou a prípravou na vojnu, hoci v miernejšej podobe vďaka koncepcii rytierskosti. Zároveň sa však nižšie vrstvy začali venovať vlastným druhom športov. Drsné loptové hry, ako napríklad francúzska hra *Soule*, podobná rugby, sa často hrávali v nedeľu popoludní alebo počas sezónnych poľnohospodárskych sviatkov a predstavovali jedinú pravidelnú príležitosť na zábavu pre sedliakov (Mechikoff, 2013, p. 118).

Táto schopnosť športu prekračovať politické a sociálne triedy pretrvala aj do obdobia priemyselnej revolúcie. Vamplew (2016, p. 341) poukazuje na to, že v Anglicku počas osemnásteho storočia „šľachta aj robotnícka trieda boli spojení v ich opilstve, hrubosti, sexuálnych záľubách, hazardných hrách a obľube krutých športov.“ Zatiaľ čo aristokrati sa mohli venovať športu kedykoľvek, nižšie vrstvy takú slobodu nemali, keďže často pracovali v ťažkých podmienkach šesť dní v týždni. Nedele však mali väčšinou voľné, a napriek rastúcemu tlaku zo strany priemyselných a obchodných zamestnávateľov sa zaviedli rôzne verejné sviatky, ako napríklad prvý máj, či Fašiangový utorok. Šport sa v týchto voľných dňoch stal bežným javom. Napriec priemyselným Anglickom sa ujali vidiecke športy, ako napríklad „súťaže v orbe a prerezávaní živých plotov, ktoré ukazovali poľnohospodárske zručnosti, ako aj rozsiahle, neorganizované „ľudové futbalové zápasy hrané na rozľahlých územiach“ (Vamplew, 2016, p. 341). V 18. a 19. storočí v Európe došlo k mnohým revolúciám v oblasti športu. Británia sa stala akýmsi laboratóriom pre mnoho nových športov. Počas tohto obdobia vznikli, a boli sformulované a regulované viaceré dnes populárne športy, ako futbal, rugby, kriket či snooker. Športoví historici zastávajú názor, že „moderný šport sa zrodil v 19. storočí ako priamy dôsledok industrializácie Británie“ (Vamplew 2016, p. 342). Tranter uvádza, že čím bola ekonomika viac industrializovaná a komerčne rozvinutá, tým väčší bol rozsah organizovaného športu a skorší začiatok jeho inštitucionalizácie. Británia, ktorá prvá prešla industrializáciou, bola aj prvou krajinou s kodifikovanou, inštitucionalizovanou a komercionalizovanou športovou kultúrou (Tranter, 1998, p. 29).

1.2 Tradičná športová diplomacia

V modernom období sa šport stal pravidelnou súčasťou diplomatických vzťahov až od obnovenia olympijských hier v Aténach v roku 1896. Akademici a odborníci sa sústredili na prínos športových hier a fyzických cvičení pre spoločnosť, zatiaľ čo diplomati spočiatku považovali šport za okrajovú záležitosť vysokej politiky. V rámci porovnania s veľkými vojnami, nástupom jadrových zbraní a vzostupom a pádom impérií bol medzinárodný šport viditeľný, ale málo významný. Napriek „hlbokým prepojeniam medzi športom a medzinárodnými vzťahmi“ zostávala táto oblasť teórie a praxe v úzadí, považovaná za vedľajšiu záležitosť (Keys, 2013, p. 348).

Tradičná diplomacia je úzko prepojená s históriou a jej počiatky siahajú do 17. storočia a implementácie zásad a princípov prijatých v dohodách o ukončení tzv. tridsaťročnej vojny z Vestfálie. Predpokladá existenciu suverénnych národných štátov, ktoré sa v duchu realizmu sústreďujú na svoje vlastné prežitie, národné záujmy a tvrdú moc, pričom sa primárne zameriava na kategóriu bezpečnosti. Na tomto pozadí sa profesionálni diplomati z rôznych štátov stretávajú a neustále komunikujú formálnymi a inštitucionalizovanými spôsobmi v priestoroch na to určených (ambasády, komisie, rôzne medzinárodné fóra a organizácie).

Diplomacia má však aj svoju väčšiu stránku. Mnohé štáty napríklad praktizujú kultúrnu diplomaciu, ktorá predstavuje „výmenu myšlienok, informácií, umenia a ďalších aspektov kultúry medzi národmi a ich obyvateľmi s cieľom podporiť vzájomné porozumenie“ (Cummings, 2003, p.1). Hudba sa taktiež využíva ako nástroj diplomacie. Napríklad v 50. a 60. rokoch 20. storočia vysielalo americké ministerstvo zahraničných vecí jazzových hudobníkov ako symbol „skutočnej Ameriky“ (Kaplan, 2008). Jedlo je využívané ako forma „gastronomickej diplomacie“, a napríklad aj kultové národné zvieratá, akými sú pandy (ktoré predseda Mao Ce-tung začal využívať v 50. rokoch v rámci „*panda diplomacy*“) či koaly (s ktorými sa často fotografujú zahraniční lídri počas návštevy Austrálie), fungujú ako nástroje mäkkej moci (Ruddy, 2014).

Mnohé vlády využívajú kultúru, umenie, hudbu, zvieratá či jedlo ako doplnky k tradičným cieľom zahraničnej politiky a diplomacie – ako prostriedok na dosiahnutie cieľa. Šport nie je výnimkou. Často sa využíva pre svoj globálny dosah, širokú príťažlivosť a prevažne neútočný charakter. Mnohé štáty, či už s dobrým alebo pochybným renomé, majú dlhú tradíciu využívania športu na dosiahnutie diplomatických cieľov. Ako uvádzajú Grix a Brannagan (2016, p.252), športovci a športové udalosti sa často používajú „ako všeobecné diplomatické nástroje na zvýšenie medzinárodnej prestíže štátu, zlepšenie jeho často poškvrnenej povesti“ alebo na podporu „prijatia na svetovej scéne.“ Medzinárodný šport poskytuje vládám príležitosť prezentovať rôzne druhy nadradenosti, od ich športových zručností cez ideológiu konkrétneho štátneho zriadenia, až po organizačnú schopnosť pri príprave veľkých športových podujatí. Vlády, dobre si vedomé dosahu, vplyvu a sily „ópia más“, si už dlho priťahujú šport a športové festivaly na pomoc dosiahnuť svoje ciele. Ako konštatuje Allison, všetky typy vlád podporovali medzinárodné športové súťaže ako test pre národ alebo politický systém. Nemeckí nacisti, talianski fašisti, sovietski a kubánski komunisti, čínski maoisti, západné kapitalistické

demokracie, latinskoamerické junty – všetci hrali túto hru a verili v jej význam (Allison, 1993, p.17).

V tomto kontexte je tradičná športová diplomacia jednoducho súčasťou medzinárodných vzťahov. Môže byť definovaná ako príležitostné využívanie, strategická manipulácia a v niektorých prípadoch aj zneužívanie vrcholového športu, športovcov a športových udalostí na podporu zahranično-politických cieľov štátu. Vlády využívajú šport buď na doplnenie, narušenie diplomatických vzťahov alebo na šírenie a posilňovanie diplomatického posolstva. Táto prax je často sporadická, príležitostná a niekedy trochu nemotorná, keďže sa realizuje krátkodobo pred, počas alebo krátko po významnom zápase, turnaji či veľkolepej udalosti, ako sú Letné olympijské hry alebo Majstrovstvá sveta vo futbale. Táto prax nie je ničím novým, odtiaľ teda pramení označenie modernej športovej diplomacie ako „tradičnej“ (Murray, 2018, p.61).

Tradičná športová diplomacia je zároveň hybridom dvoch významných inštitúcií, ktoré sú navzájom veľmi a občas až znepokojujúco prepojené. Diplomati a športovci reprezentujú svoje štáty na medzinárodnej scéne a stelesňujú elitnú vrstvu spoločnosti. Dá sa povedať, že medzinárodní športovci aj diplomati sú vlastenecky zameraní, pričom služba vlasti je považovaná za veľkú česť. Obaja sa snažia dosiahnuť víťazstvo pre svoju krajinu. Športovci súťažia s protivníkmi na štadiónoch po celom svete, diplomati zápasia na veľkých fórach, ktorých súčasťou sú pravidlá, taktiky, tajné stratégie a súper, často v exotických a vzdialených miestach. Navyše, „v oboch povolaniach je priemernosť kritizovaná, zatiaľ čo víťazstvo a úspech sú odmeňované postupom, rastúcim uznaním a možnosťou súťažiť s tými najlepšími na svete“ (Murray & Pigman, 2014, p. 1103).

Medzi športom a diplomaciou sú aj ďalšie paralely. Obe oblasti napríklad budia dojem, že stelesňujú ideálne ľudské vlastnosti. Diplomati sú vyberaní na základe určitých osobnostných črt, ako je vyrovnaný zmysel pre humor, pokojná a trpezlivá povaha a vždy otvorené, príjemné a zdvorilé vystupovanie, či pokojné správanie, charakterizované sebakontrolou, trpezlivosťou a dobrou náladou (Bull, 1977, p.175). Podobné vlastnosti možno nájsť aj u uznávaných športovcov. Významné osobnosti ako Michael Phelps, Yao Ming a Usain Bolt sú často označované za ambasádorov svojich športov, pretože zosobňujú ideálne diplomatické vlastnosti : vľúdnosť, vytrvalosť, šarm, cnosť, pokoru, disciplínu, otvorenosť, zdvorilosť, odvahu v časoch

nepriazne a podobne. Tieto osobnostné črty, ako aj vlastnosti a hodnoty spojené s „dobrým“ športovcom, sú pre vlády a ich diplomatov mimoriadne atraktívne. Ako uviedol bývalý veľvyslanec USA v Dánsku, J.E. Jim Cain na 2. Haagskej konferencii o diplomacii v roku 2009: „Šport môže byť silným médiom na budovanie vzťahov a prekonávanie kultúrnych a etnických bariér, pričom prináša pozitívne posolstvo spoločných hodnôt: hodnôt, ako sú vzájomný rešpekt, tolerancia, súcit, disciplína, rovnosť príležitostí a dodržiavanie právneho poriadku. V mnohých ohľadoch môže byť šport účinnejším nástrojom zahraničnej politiky ako prístup cukru a biča“ (Cain, 2009).

Šport aj diplomacia sa usilujú o zmiernenie napätia v medzinárodných vzťahoch (Bull, 1977, p. 162). Predstavujú vedomé snahy prekonať odcudzenie spôsobené existenciou 193 samostatných národných štátov, ktoré sú oddelené fyzickými hranicami a často aj rozdielmi v náboženstve, kultúre, hodnotách, ekonomických podmienkach a politických systémoch. Tieto dve oblasti sú formalizovanými prejavmi medzinárodnej spolupráce, kultivovanosti a ľudskosti. Ukazujú, že vzťahy medzi štátmi nemusia byť založené výlučne na tvrdých metódach, ako je sila, nátlak či vojna (Satow, 1957). Hoci šport a diplomacia sú samy o sebe dôležité inštitúcie, keď sa spoja v podobe tradičnej športovej diplomacie, stávajú sa významným nástrojom medzinárodných vzťahov.

Je mnoho dôvodov, prečo vlády cielene využívajú šport ako nástroj diplomacie. Prvým a najzjavnejším dôvodom je, že šport sa používa na šírenie a posilnenie diplomatického posolstva. Šport, najmä veľké podujatia, predstavuje mocné médium, prostredníctvom ktorého môže vláda vysielat' posolstvá – vizuálne, hovorené alebo podprahové – rozsiahlemu medzinárodnému publiku. V tomto zmysle šport plní základnú diplomatickú funkciu ako netradičné médium na šírenie informácií (Bull, 1977, p. 164).

Tento postup je bežný v medzinárodných vzťahoch bez ohľadu na charakter štátu. Ako príklad možno uviesť masové hry Ariang v Severnej Kórei. Tieto hry nie sú len športovým podujatím, spájajú gymnastiku a atletiku s kultúrou, hudbou, divadlom a okázalosťou v nepredstaviteľnom rozsahu. Na najväčšom štadióne sveta, Rungrado 1. mája, sa zhromaždí 150 tisíc ľudí, ktorí spoločne vytvárajú obraz organizovanej, disciplinovanej a hrdej Severnej Kórey pre región a celý svet. Športové posolstvo je jednoznačné. Severná Kórea je fit, zdravý a šťastný národ, bez ohľadu na to, čo si myslia ostatní. Diplomatické posolstvo je ešte

zreteľnejšie. Hry slúžia ako platforma pre prezentáciu jedinečnosti a úspešnosti politického systému krajiny, na podporu alternatívneho diskurzu o krajine a na zdôraznenie nezávislosti, sebestačnosti a samostatnosti (Merkel, 2013, p. 1247).

Najvýraznejším príkladom ideologického zneužitia športového podujatia boli Olympijské hry v Berlíne v roku 1936. Po nástupe Adolfa Hitlera a nacistickej strany k moci v roku 1933 nasledovalo dramatické obdobie industrializácie a modernizácie, poháňané nacionalisticko-socialistickým nadšením, ktoré zasiahlo všetky oblasti nemeckého života, vrátane športu. Olympijské hry v roku 1936 sú inovatívne z mnohých hľadísk, prvýkrát sa uskutočnila štafeta s pochodňou, hry boli prvýkrát vysielané v televízii, otvárací ceremoniál sprevádzal spev 1500 spevákov s Beethovenovou Ódou na radosť. Najväčšou novinkou však bola bezprecedentná politizácia hier. Prvýkrát sa hry stali štátom riadeným podnikom. Hitler osobne schválil ich organizáciu, dohliadal na prípravy a s nadšením povzbudzoval nemeckých reprezentantov. Prvýkrát štát poskytol obrovské zdroje na realizáciu hier. Nacistickí propagandisti ich využili na prezentáciu idealizovanej verzie novej Nemeckej ríše pred svetovou verejnosťou (Keys, 2013b, pp.134-135).

Veľké športové podujatia často slúžia na odovzdanie posolstva transformácie a obnovy. Príkladom je Čína, ktorá získala právo organizovať Olympijské hry v roku 2008 ako ocenenie za svoje zlepšujúce sa vzťahy s medzinárodným spoločenstvom, čo vytvorilo významné príležitosti pre verejnú diplomaciu. Pred hrami mala Čína globálny imidž rozvojovej, rustikálnej krajiny, ktorá nemohla konkurovať najvyspelejším západným štátom v technologicko-inžinierskych oblastiach. Tento obraz sa však dramaticky zmenil počas otváracieho ceremoniálu. Impozantné predstavenie očarilo a šokovalo globálne publikum asi 1,1 miliardy divákov. Moderné dizajny štadióna Vtáčie hniezdo a Vodnej kocky, ktoré boli ústrednými bodmi obrovského olympijského areálu o rozlohe 1 200 hektárov, umocnili tento dojem (Murray, 2017). Behom niekoľkých hodín sa obraz „chudobnej krajiny farmárov“ vytratil a svet videl progresívnu, prosperujúcu, civilizovanú, mestskú, modernú a ekonomicky silnú Čínu – hrdú, „novú“ Čínu (Huang, 2015). Od hier v roku 2008 sa šport stal strategickým nástrojom Čínskej komunistickej strany. Masívne investície do Majstrovstiev sveta v atletike v roku 2015, do Zimných olympijských hier v roku 2022 a túžba prezidenta Si Ťin-pchinga usporiadať a raz vyhrať Majstrovstvá sveta vo futbale (Gibson, 2016) sú fascinujúcimi príkladmi toho, ako krajina spája pozitívne diplomatické posolstvá so športom.

1.3 Športová diplomacia v 21. storočí

Športová diplomacia a mäkká sila sú v 21. storočí dôležité. Ak by mali ľudia na výber, radšej by sa hrali, než bojovali. Preto je mäkká sila veľkým a rastúcim odvetvím a univerzálne ľudské činnosti ako hudba, umenie alebo šport už nie sú len zábavné, okrajové záležitosti v svete ovládanom machiavelistickými štátmi. V spolupráci s ministerstvami zahraničných vecí a inovatívnymi diplomatmi sa nové formy diplomacie stávajú silnými nástrojmi mäkkej sily, ktoré sú čoraz dôležitejšie pre obraz, reputáciu a úspech štátu v zahraničnej politike.

Teoreticky sú články o športe, hudbe, umení alebo kultúre v súčasnosti dobre etablovanou súčasťou medzinárodných vzťahov, diplomatických štúdií a verejnej diplomacie. Tento príväl novej teórie koreluje s praktickými zmenami v diplomacii. Evans & Steven (2008, p. 48) uvádzajú, že „diplomati sa dostávajú z komfortnej zóny“ a je tu „obnovený dôraz na kultúru, na silu myšlienok a hodnôt a na komplexný vzťah medzi hierarchickými organizáciami a neformálnymi sieťami“. Príchod digitálnej diplomacie a dynamický rozvoj, verejnej, kultúrnej a športovej diplomacie naznačujú teoretickú a praktickú spoluprácu s novými nápadmi na riešenie starých bezpečnostných hrozieb a problémov. Športová diplomacia v 21. storočí, ktorá stelesňuje a spája staré a nové, je príkladom, ako možno pomôcť zavádzať zmeny a reformy svetovej politiky prostredníctvom kontinuity s tradíciou. Je to potomok tradičnej športovej diplomacie, ktorá zdedila určité pozitívne aspekty od svojho predchodcu – schopnosť prekonať určité rozdelenie medzi štátmi, lídrami alebo národmi, alebo silu športu šíriť pozitívne poslanstvo. Zároveň sa nové formy zbavili niektorých menej žiaducich starých charakteristík: hrubé prejavy nacionalizmu, egoistickí lídri zneužívajúci športové podujatia na osobný prospech a oportunistické zneužívanie elitných športovcov na krátkodobé národné záujmy. Športová diplomacia ako sociálna inštitúcia odráža otvorenú a pluralitnú hierarchiu, ktorá charakterizuje riešenie problémov v štýle 21. storočia (Friedman, 2007, p. 51). Je príkladom Melissenovej (2011, p. 2), tézy o „demokratizácii diplomacie“, konkrétneho úsilia ministerstiev zahraničných vecí zbaviť medzinárodné záležitosti určitej mystiky a zapojiť netradičných, neštátnych diplomatických aktérov, verejnosť a jednotlivcov do formovania, realizácie a posilňovania iniciatív mäkkej sily. Výsledkom je, že tradiční štátni aktéri spolupracujú s novými hráčmi občianskej spoločnosti, ktorí postupne zvyšujú svoj vplyv, moc, legitimitu a dôveryhodnosť na globálnej scéne. Škála neštátnych športových aktérov, ktorých môže štát využiť, je obrovská – zahŕňa amatérskych aj elitných športovcov, lokálne, národné a medzinárodné športové

organizácie, kluby, nadnárodné športové korporácie, médiá, architektov štadiónov či bezpečnostné firmy na veľkých podujatiach.

Športová diplomacia sa dá stručne definovať ako vedomé, strategické a pravidelné využívanie športu, športovcov, športových podujatí a neštátnych športových aktérov ministerstvami zahraničných vecí a ich diplomatickými pracovníkmi s cieľom vytvárať dlhodobé a vzájomne prospešné partnerstvá. Tieto partnerstvá majú za cieľ „maximalizovať medziľudské vzťahy, rozvoj, kultúrne, obchodné, investičné, vzdelávacie a turistické príležitosti“ pre vlády (Department of Foreign Affairs and Trade, 2015, p. 1).

Existujú štyri hlavné dôvody, prečo vlády siahajú po športovej diplomacii, pričom každý z nich dodáva tomuto pojmu väčšiu hĺbku. Prvým dôvodom je, že prijatie novej inovatívnej podoby diplomacie predstavuje jednoznačnú a priaznivú odpoveď na argumenty o „zániku“ a „neaktuálnosti“ diplomacie, ktoré zaznievali v priebehu posledných dvadsiatich rokov. Športová diplomacia dodáva tradičnej diplomacii vitalitu a dokazuje, že ministerstvá zahraničných vecí a ich personál dokážu inovovať, prispôbiť sa, reformovať a zostať relevantnými. Využívanie športu ako diplomatického nástroja je proaktívna, originálna a revolučná forma medzinárodnej spolupráce, ktorá môže zmeniť obraz diplomacie štátu z uzavretej a zastaralej inštitúcie na modernú, efektívnu, verejnú a dokonca aj zábavnú (Murray & Pingman, 2014, p.1102).

Druhým dôvodom postupného rozvoja v oblasti športovej diplomacie je jej prirodzené prepojenie s verejnou diplomaciou. Väčšina stredne veľkých a veľkých ministerstiev zahraničných vecí má verejných diplomatov, stratégie a rozpočty na verejnú diplomáciu, čo ju robí štandardnou praxou (Manners & Whitman, 2013). Športová diplomacia do tejto oblasti dokonale zapadá, pretože zdieľa rovnaké hodnoty, ciele a funkcie, čím pomáha štátom odbúravať bariéry medzi verejnosťou národných štátov (Hocking, 2006).

Tretím dôvodom nedávneho záujmu vlád o športovú diplomáciu je jej praktická stránka. Ako uvádzajú Keech & Houlihan (1999, p. 112), medzinárodné diplomatické aktivity založené na športe sú zvyčajne nízkorizikové, málo nákladné a často veľmi prominentné. Vlády často môžu využiť športovú udalosť či zápas, aby otestovali reakciu domáceho alebo zahraničného publika na možnú zmenu v zahraničnej politike. Príkladom je slávna *ping-pong diplomacy*

z roku 1971, kde malé a nenákladné iniciatívy viedli k výrazným zmenám v diplomatických vzťahoch.

Štvrtým a posledným všeobecným dôvodom záujmu o športovú diplomaciu je jednoducho jej pozitívny charakter. Ako nástroj mäkkej sily, ktorý zblízuje vzdialené národy, štáty a ich obyvateľov alebo demonštruje priateľské vzťahy, je športová diplomacia zábavná, menej nákladná, atraktívna a efektívna forma. Pre verejnosť na celom svete sú iniciatívy „mäkkej sily“, ako športová diplomacia, omnoho príťažlivejšie než tvrdé nástroje, ako sú ekonomické sankcie, donucovanie či vojna, ktoré národy a štáty len oddeľujú (Nye, 1990).

Používanie športových vyslancov je pravdepodobne najzrejmejším typom športovej diplomacie. Mnoho medzinárodných športovcov sa bežne označuje ako veľvyslanci svojho športu, ale čo presne tento často používaný výraz znamená? Športové superhviezdy ako Roger Federer, Michael Phelps či Yao Ming sú takto označovaní, pretože zosobňujú vlastnosti ako cnosť, ladnosť, odvahu či pokoru – presne tie vlastnosti, aké má mať ideálny diplomat. Podľa tejto logiky má štát k dispozícii skupinu netradičných diplomatov, ktorí už reprezentujú svoju krajinu, či už v bazéne, ihrisku alebo na kurte. Preto sa čoraz viac vlád, bez ohľadu na ich veľkosť a politické presvedčenie, prirodzene rozhoduje tento koncept trochu posunúť. Napríklad Čína sa pokúšala využívať špecializovaných športových vyslancov. Pred olympijskými hrami v roku 2008 dokázal basketbalista Yao Ming pritiahnúť milióny čínskych fanúšikov k sledovaniu NBA, a zároveň predstavil miliónom Američanov „novú“ Čínu. Počas jeho pôsobenia v tíme Houston Rockets ho čínski novinári neustále sledovali, americkí fanúšikovia nosili dresy čínskeho národného tímu a mnohé športové haly ho vítali dračími tancami. Ako poznamenal James Sasser, bývalý veľvyslanec USA v Číne: „Yao Ming dal čínskemu ľudu a Číne ľudskú tvár v Spojených štátoch“ (Zhang, 2013, p. 229). Na základe uvedeného sa do popredia dostáva otázka, prečo nepovýšiť týchto hrdinov na veľvyslancov nielen svojho športu, ale aj svojej krajiny?

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Hlavným cieľom diplomovej práce je podrobne analyzovať úlohu športovej diplomacie v kontexte zahraničnej politiky Čínskej ľudovej republiky, identifikovať jej historické východiská a strategické ciele, ako aj zhodnotiť jej vplyv na globálne politické a ekonomické vzťahy. Na dosiahnutie hlavného cieľa boli stanovené nasledovné parciálne ciele :

- Definovať športovú diplomáciu a jej význam v medzinárodných vzťahoch preskúmaním jej teoretických východísk, historického vývoja a prepojenia s verejnou diplomáciou a mäkkou silou.
- Analyzovať športovú diplomáciu ako nástroj mäkkej sily v 21. storočí, pričom sa zameriame na jej moderné trendy a využitie v politickom a ekonomickom kontexte.
- Preskúmať historické stratégie čínskej zahraničnej politiky, identifikovať jej kľúčové obdobia a analyzovať prepojenie športovej diplomacie s celkovou stratégiou krajiny.
- Zhodnotiť konkrétne príklady športovej diplomacie Číny, najmä *ping pong diplomacy* a *stadium diplomacy* , s dôrazom na ich dopad na medzinárodné vzťahy.
- Posúdiť ekonomické dimenzie športovej diplomacie Číny, skúmajúc jej vplyv na zahraničné vzťahy a využitie športových investícií ako nástroja ekonomickej expanzie.

Práca je založená na kombinácii kvalitatívnych a kvantitatívnych výskumných metód. Analýza vychádza z primárnych a sekundárnych zdrojov, vrátane akademických publikácií, vládnych dokumentov, správ medzinárodných organizácií a mediálnych výstupov. Použitá metodológia zahŕňa: historickú analýzu – preskúmanie vývoja športovej diplomacie v rámci čínskej zahraničnej politiky; kvantitatívne metódy – vyhodnotenie ekonomických a politických dopadov športovej diplomacie Číny prostredníctvom štatistických údajov ; kvalitatívne metódy – analýza diskurzov, prípadových štúdií a mediálnych prezentácií čínskej športovej diplomacie.

3 Športová diplomacia v kontexte čínskej zahraničnej politiky

Tretia kapitola záverečnej práce sa zaoberá úlohou športovej diplomacie v zahraničnej politike Čínskej ľudovej republiky. Skúma, ako sa šport stal strategickým nástrojom na posilnenie medzinárodného postavenia Číny, jej ekonomického vplyvu a diplomatických vzťahov. Kapitola analyzuje historické a politické súvislosti, v ktorých sa čínska športová diplomacia vyvíjala, a zároveň hodnotí jej aktuálne smerovanie a budúce perspektívy.

V prvej časti kapitoly sa venujeme hlavným strategickým smerovaniam čínskej zahraničnej politiky od vzniku ČĽR v roku 1949 až po koniec 20. storočia. Skúmame, ako sa v jednotlivých historických obdobiach menili diplomatické priority Číny, od ideologicky motivovanej politiky Mao Ce-tunga, cez pragmatickú stratégiu Teng Siao-pchinga až po postupnú integráciu Číny do globálneho politického a ekonomického systému.

Druhá časť kapitoly sa zameriava na to, ako sa šport stal významným nástrojom čínskej diplomacie. Skúmame, akým spôsobom Čína využíva šport na budovanie medzinárodných vzťahov, prekonávanie politických bariér a posilnenie svojho globálneho vplyvu. Analyzujeme aj historické príklady športovej diplomacie, ako napríklad „*ping-pong diplomacy*“ zo 70. rokov a jej vplyv na čínsko-americké vzťahy a koncept „*stadium diplomacy*“, teda čínskej investície do výstavby športových zariadení v zahraničí ako formu geopolitického vplyvu.

Tretia časť kapitoly sa venuje prepojeniu medzi športovou diplomaciou a ekonomickými záujmami Číny. Analyzujeme, ako veľké športové podujatia, ako napríklad Olympijské hry, prispeli k ekonomickému rastu a medzinárodnému imidžu Číny. Taktiež sa zaoberáme vplyvom čínskych spoločností na globálny športový priemysel, vrátane sponzoringu medzinárodných športových súťaží, akvizície futbalových klubov a rozširovania čínskeho vplyvu v organizáciách ako FIFA alebo Medzinárodný olympijský výbor.

Štvrtá časť kapitoly skúma inštitucionálny rámec čínskej športovej diplomacie a analyzuje kľúčové organizácie, ktoré formujú a realizujú športovú politiku Čínskej ľudovej republiky. Skúma, ako je športový sektor v Číne riadený, aké úlohy zohrávajú štátne inštitúcie a aké stratégie využíva Peking na ďalšie rozširovanie svojho športového vplyvu vo svete.

3.1 Vývoj priorít a cieľov čínskej zahraničnej politiky v 20. storočí

Podkapitola 3.1 sa venuje historickému vývoju čínskej zahraničnej politiky v 20. storočí, pričom analyzuje jej hlavné strategické smerovania a kľúčové priority. Skúma, ako sa menili ciele a metódy čínskej diplomacie v závislosti od vnútropolitických zmien a medzinárodných okolností.

Prvá časť podkapitoly sa sústreďí na éru Mao Ce-tunga (1949 – 1976), ktorá bola charakteristická ideologickým prístupom k zahraničnej politike. Rozoberá stratégie ako „priklonenie sa na jednu stranu“ (spojenectvo so Sovietskym zväzom), neskorší „boj na dve strany“ (konflikt so Sovietskym zväzom aj USA) a „jednotný front“, ktorý mal zabezpečiť podporu rozvojových krajín.

Druhá časť sa venuje obdobiu vlády Teng Siao-pchinga (1978 – 1997), ktoré prinieslo pragmatickejší prístup k zahraničným vzťahom. Skúma prechod Číny od revolučnej ideológie k politike „nezávislej a mierovej diplomacie“, ako aj zavedenie stratégie „skry sa a čakaj na svoj čas“ (taoguang yanghui), ktorá zdôrazňovala ekonomický rozvoj a budovanie globálnych partnerstiev.

Cieľom podkapitoly je vysvetliť, ako sa čínska zahraničná politika transformovala od izolacionizmu a ideologickej konfrontácie k pragmatickému zapájaniu do medzinárodného systému. Tento historický kontext poskytuje základ pre pochopenie súčasného postavenia Číny vo svetovej politike a jej využívania športovej diplomacie ako nástroja mäkkej sily.

3.1.1 Stratégie čínskej zahraničnej politiky počas éry Mao Ce-Tunga (1949-1976)

Počas éry Mao Ce-tunga sa čínska zahraničná stratégia menila v závislosti od vzťahov so Sovietskym zväzom a Spojenými štátmi. V 50. rokoch dominovala stratégia *yibiandao* (priklonenia sa na jednu stranu), v 60. rokoch Čína uplatňovala prístup *liangge quantou daren* (boj na dve strany), a v 70. rokoch presadzovala *yitiaoxian* (jednotný front).

V 50. rokoch sa čínska zahraničná politika riadila stratégiou „priklonenia sa na jednu stranu“ (*yibiandao*), čo znamenalo spojenectvo so Sovietskym zväzom proti imperialistickému táboru vedenému USA (Shi, 1994). Mao Ce-tung túto stratégiu vyhlásil v roku 1949 s presvedčením, že Čína sa musí jednoznačne zaradiť buď k socializmu, alebo k imperializmu, pričom neutrálna cesta neexistuje. *Yibiandao* bolo formálne potvrdené v septembri 1949 a bola

zakotvená v čínsko-sovietskej zmluve o priateľstve z februára 1950. Táto politika pomohla Číne zabezpečiť bezpečnosť, suverenitu a medzinárodné postavenie, no zároveň neznamenala stratu nezávislosti v prospech Sovietskeho zväzu (Qian , 1994). Postupné oslabenie spolupráce a čínska túžba po väčšej autonómii však nakoniec viedli k rozpadu sovietsko-čínskeho spojenectva.

V 60. rokoch Čína prijala stratégiu boja proti imperializmu (USA) a revizionizmu (Sovietsky zväz), známu aj ako „boj na dve strany“ (*liangge quantou daren*). K tomuto prístupu ju viedol rozpad sovietsko-čínskeho spojenectva a pretrvávajúca konfrontácia s USA. Na konci 50. rokov Čína vnímala sovietskeho lídra Nikitu Chruščova ako ochotného spolupracovať s USA na globálnej kontrole a zasahovať do čínskej suverenity. Keď Mao Ce-tung a čínske vedenie nesúhlasili s týmto smerovaním, Moskva reagovala politickými, ekonomickými a vojenskými hrozbami, vrátane stiahnutia sovietskych odborníkov a zrušenia dohôd. Výsledkom bol prudký rozpad vzťahov a vzájomná nedôvera (Cheng & Shi, 1994). Zároveň sa napätie medzi Čínou a USA nezmiernovalo. Hoci Washington vítal sovietsko-čínske rozpory, naďalej sa snažil izolovať Čínu, ktorú vnímal ako nevypelý a nebezpečný socialistický štát. Administratíva J. F. Kennedyho nepovažovala rozkol medzi Čínou a ZSSR za príležitosť na zlepšenie vzťahov s Pekingom, ale skôr za dôkaz, že Sovietsky zväz sa stal zrelým socialistickým štátom s možnými spoločnými záujmami s USA (Chang, 1990). V dôsledku týchto udalostí Čína opustila stratégiu „priklonenia sa na jednu stranu“ a od roku 1961 presadzovala radikálny postoj proti obom superveľmociam. Stratégia „boj na dve strany“ vychádzala z ideologického myslenia Mao a čínskeho vedenia. Výsledkom však bolo, že Čína sa dostala do strategicky nevýhodnej situácie, kde čelila súčasne tlaku zo strany USA aj Sovietskeho zväzu.

Po zhoršení sovietsko-čínskych vzťahov a ozbrojených konfliktov na hraniciach v roku 1969 čínske vedenie pochopilo, že najväčšia hrozba prichádza zo severu. Čína musela zmeniť svoju stratégiu „boja na dve strany“ a nájsť si spojenca proti Sovietskemu zväzu. Mao Ce-tung nariadil prípravu na vojnu a hladomor, pričom sa snažil získať podporu USA, ktoré ako jediné mohli čeliť sovietskej vojenskej sile. Keďže USA čelili tlaku zo strany ZSSR a chceli sa stiahnuť z vojny vo Vietname, prezident Nixon inicioval zblížovanie s Čínou. Mao využil túto príležitosť a presadil stratégiu, ktorá spočívala v spojenectve s USA, Japonskom, Pakistanom, Iránom, Tureckom a Európou proti Sovietskej expanzii. Vďaka tejto stratégii došlo v roku 1972 k

normalizácii vzťahov medzi Čínou a USA, čo prinieslo nielen bezpečnostné výhody, ale aj zlepšenie vzťahov s ďalšími západnými krajinami (Liu & Wang , 1995). Stratégia pokračovala aj po Maovej smrti a v 80. rokoch ju podporoval Teng Siao-pching, ktorý zdôrazňoval potrebu obmedzenia sovietskeho vplyvu. Stratégia *yitiaoxian* umožnila Číne vymaniť sa z izolácie a zapojiť sa do medzinárodného systému, čím vytvorila základy pre ekonomické reformy a rýchly rast, známy ako „čínsky zázrak“.

3.1.2 *Stratégia čínskej zahraničnej politiky počas éry Teng Siao-Pchinga (1978 – 1997)*

Za vlády Teng Siao-pchinga čínska zahraničná politika zahŕňala éru Studenej vojny aj obdobie po studenej vojne. Jej hlavnými cieľmi boli ekonomická modernizácia a otvorenie sa svetu, zjednotenie krajiny, zabezpečenie globálnej a regionálnej stability a formovanie nového politického a ekonomického poriadku. Napriek zásadným udalostiam, ako bol rozpad Sovietskeho zväzu, kolaps bipolárneho systému a koniec Studenej vojny, si čínske stratégie zahraničných vzťahov zachovali značnú kontinuitu. Možno ich rozdeliť do troch fáz.

Nezávislosť bola vždy základnou charakteristikou čínskej revolúcie a zahraničnej politiky Čínskej ľudovej republiky; bola označovaná za fundamentálnu vlastnosť zahraničnej politiky novej Číny (Han, 1988). 12. národný kongres Komunistickej strany Číny sa považuje za zlomový bod v čínskej zahraničnej politike, počas ktorého čínske vedenie jasne stanovilo svoje smernice pre stratégiu zahraničných vzťahov, teda diplomaciu nezávislosti a mieru. Teng Siao-pching vo svojom úvodnom prejave na kongrese 1. septembra 1982 vyhlásil: Čínske záležitosti by mali byť riadené v súlade so špecifickými podmienkami Číny a samotnými Číňanmi. Nezávislosť a sebestačnosť boli a vždy budú naším základným postojom. Hoci si my, čínsky ľud, vážime priateľstvo a spoluprácu s inými krajinami a národmi, ešte viac si ceníme našu ťažko vydobytú nezávislosť a zvrchované práva. Žiadna cudzia krajina nemôže očakávať, že sa Čína stane jej vazalom, ani nemôže očakávať, že Čína prijme čokoľvek, čo by poškodilo jej záujmy (Maxwell, 1987).

Teng Siao-pching stanovil sériu zásad, ako sa Čína má vyrovnáť s náročným medzinárodným prostredím po udalostiach na Námestí nebeského pokoja. V rokoch 1989 – 1991 čelila Čína ekonomickým sankciám zo Západu, musela sa vyrovnáť s rozpadom Sovietskeho zväzu a kolapsom komunizmu vo východnej Európe. V rozhovore s vedúcimi

predstaviteľmi Ústredného výboru Komunistickej strany Číny 4. septembra 1989 Teng zdôraznil tri hlavné zásady pre medzinárodnú politiku. Po prvé, mali by sme situáciu sledovať s chladnou hlavou. Po druhé, mali by sme si udržať našu pozíciu. Po tretie, mali by sme konať pokojne. Varoval pred unáhlenosťou a zdôraznil potrebu sústrediť sa na praktické úlohy v prospech Číny. Ďalšie princípy formuloval 4. decembra 1990, keď poukázal na nepredvídateľnosť svetového diania a rastúce globálne rozpory. Situácia sa podľa neho stala chaotickejšou než v čase, keď si svet rozdeľovali dve superveľmoci. Niektoré rozvojové krajiny chceli, aby sa Čína stala ich lídrom, no Teng to odmietol ako nepraktické a nesúladne so štátnou politikou. Čína bude vždy stáť na strane tretieho sveta, avšak nebude sa snažiť o nadvládu. Tengova stratégia sa dá zhrnúť do nasledujúcich zásad:

- lengjing guancha - pokojne pozorovať a analyzovať vývoj
- wenzhu zhenjiao – upevniť vlastnú pozíciu
- chenzhuo yingfu - trpezlivo a sebedovome riešiť zmeny
- taoguang yanghui – skrývať naše schopnosti a vyhýbať sa pozornosti
- shangyu shouzhuo - byť dobrý v udržiavaní nenápadnosti
- juebu dangtou - nikdy sa nestáť vodcom
- yousuo zuowei - usilovať sa o dosiahnutie úspechov (Zhao, 1996).

Hlavným cieľom stratégie *taoguang yanghui* bolo zabezpečiť, aby Čína využila každú príležitosť na ekonomický rozvoj. Podľa Tengovej vízie, ak by sa do konca storočia podarilo štvornásobne zvýšiť HDP, v priebehu ďalších 30 až 50 rokov by sa Čína mohla zaradiť medzi svetové veľmoci, čím by dokázala nadradenosť socializmu. Táto stratégia mala byť realizovaná nekonfrontačne, pričom sa podporovala spolupráca so všetkými krajinami.

Od polovice 90. rokov, najmä po kríze v Taiwanskom prielive v rokoch 1995-1996, Čína urýchlila tempo podpory vytvorenia nového medzinárodného politického a ekonomického poriadku prostredníctvom vytvárania strategických partnerstiev s hlavnými svetovými mocnosťami. Počas návštevy ruského prezidenta Borisa Jeľcina v Pekingu v apríli 1996 Čína a Rusko vyhlásili, že vytvorili strategické kooperatívne partnerstvo založené na rovnosti a vzájomnej dôvere. O rok neskôr počas návštevy čínskeho prezidenta Ťiang Ce-mina v Moskve podpísali Ťiang a Jeľcin čínsko-ruské spoločné vyhlásenie o multipolárnom svete a vytvorení nového svetového poriadku (Su, 1998). V máji 1997 Čína a Francúzsko tiež vytvorili

komplexné kooperatívne partnerstvo na podporu procesu globálnej multipolarizácie. Počas štátnej návštevy Ťiang Ce-mina v USA v septembri 1997 obaja lídri vyhlásili, že obe krajiny sú odhodlané budovať konštruktívne strategické partnerstvo. Clintonova recipročná návšteva Číny v júni a júli 1998 ukázala, že jeho administratíva uznala Čínu ako rastúcu a zodpovednú mocnosť a bude presadzovať politiku angažovanosti, aby povzbudila Čínu prijať existujúce medzinárodné normy definované západným svetom (Zhang, 1998). Pri podpore rozvoja multipolarizácie plánuje Čína riadiť svoje vzťahy s hlavnými mocnosťami v kontexte strategických partnerstiev. Podľa čínskych lídrov strategické partnerstvá znamenajú, že hlavné mocnosti by sa mali vyhnúť tomu, aby sa stali protivníkmi, a namiesto toho by sa mali snažiť spolupracovať. Prinajmenšom by mali prijať "san bu" (tri nie), t.j. "bu jiemeng, bu duikang, bu zhendui disangfang" (žiadne spojenectvo, žiadna konfrontácia, nezameriavať sa proti tretej strane) (Jing & Yao, 1997). Vytvorením tejto siete Čína dosahuje priaznivú pozíciu v ostrej súťaži a prispôsobovaní sa medzi veľmocami v kontexte úsilia o prvenstvo v 21. storočí.

	Mao Ce-tungova éra (1949-1976)	Teng Siao-pchingova éra (1978-1997)
Hlavné stratégie	<ol style="list-style-type: none"> 1) "Priklonenie sa na jednu stranu" 2) "Boj na dve strany " 3) "Jednotný front" 	<ol style="list-style-type: none"> 1) nezávislá a mierová diplomacia 2)"Taoguang Yanghui" 3) svetová multipolarita
Ciele (priority)	<ol style="list-style-type: none"> 1) bezpečnosť 2) suverenita a národná nezávislosť 3) medzinárodné postavenie a prestíž 	<ol style="list-style-type: none"> 1) mierové prostredie pre štyri modernizácie 2) nový medzinárodný politický a hospodársky poriadok
Teoretické základy	"vojna a revolúcia"	"mier a rozvoj"
Strategické prostriedky	Jednotný front	<ol style="list-style-type: none"> 1) rovnováha moci 2) otvorenie sa vonkajšiemu svetu
Vzorce strategického správania	<ol style="list-style-type: none"> 1) spojenectvo 2) pseudo- strategické spojenectvo 	<ol style="list-style-type: none"> 1) neangažovanosť a nezávislosť 2) strategické partnerstvo
Vplyv na Čínu	dôraz na politický a vojenský rozmer strategickkej moci	dôraz na ekonomické, politické a vojenské rozmery veľmoci
Vplyv na svet	strategická rovnováha moci v období studenej vojny	tlak na multipolaritu v období po studenej vojne a ponuka čínskeho modelu riadenia vzťahov medzi veľmocami
Charakteristiky	<ol style="list-style-type: none"> 1) stratégia so stálym nepriateľom 2) stratégie zamerané na bezpečnosť 3) Svetová revolúcia so silným ideologickým podtónom 4) idealistické s pragmatickými vlastnosťami 	<ol style="list-style-type: none"> 1) stratégia bez stáleho nepriateľa 2) stratégia orientovaná na modernizáciu 3) realistické a pragmatické

Obrázok 1 - Porovnanie zahraničnej politiky za vlády Maa a Tenga (1949 – 1997)

Zdroj : Vlastné spracovanie podľa podkapitoly 3.1

3.2 Miesto športovej diplomacie v zahraničnej politike Číny

V prvých rokoch existencie Čínskej ľudovej republiky (1949 – 1957) čelila nová vláda viacerým náročným výzvam spojeným s obnovou krajiny. Medzinárodná situácia bola zložitá kvôli napätiu medzi kapitalistickým blokom vedeným Spojenými štátmi a socialistickým blokom vedeným Sovietskym zväzom. Predseda Mao Ce-tung, aby posilnil nový režim a vytvoril priaznivejšie medzinárodné prostredie, predstavil stratégiu „priklonenia sa na jednu stranu“. Táto stratégia podporovala spoluprácu so socialistickými krajinami a rozvojovými štátmi v Ázii, Afrike a Latinskej Amerike. V rámci tejto stratégie sa čínska športová diplomacia zamerala na dôkladné štúdium sovietskeho modelu. V auguste 1950 Prípravný výbor Všečínskej športovej federácie vyslal Sü Jing-čchao, ktorý viedol prvú 13-člennú delegáciu do Sovietskeho zväzu. Po neuspokojivých výsledkoch čínskej delegácie na 15. olympijských hrách v Helsinkách sa Süov tím do Sovietskeho zväzu vrátil. Tentokrát sa zamerali na podrobnú analýzu športovej infraštruktúry, súťažného systému a riadenia športu. Na základe sovietskeho príkladu zaviedla čínska Národná športová komisia v roku 1954 Systém športu pre prípravné práce a národnú obranu, ktorý položil základy centralizovaného riadenia športu v novej Číne. (Mao, 1965).

V období rokov 1958 až 1965 sa čínska športová diplomacia ocitla v mimoriadne zložitých podmienkach a takmer úplne skolabovala v dôsledku vnútorných aj vonkajších otrasov. Na domácej úrovni „Veľký skok vpred“, známy ako obdobie politických nepokojov, spôsobil nerealistické ciele v rozvoji športu. Na medzinárodnej scéne výrazne zaťažilo čínsku športovú diplomaciu zastavenie hospodárskej pomoci zo Sovietskeho zväzu a zhoršenie vzťahov so Spojenými štátmi. V roku 1958 Čína prerušila spoluprácu s Medzinárodným olympijským výborom a ďalšími ôsmimi medzinárodnými športovými organizáciami. V reakcii na tieto výzvy prijal Ústredný výbor Komunistickej strany Číny novú stratégiu, ktorá počas tohto obdobia stavila na princípy „antiimperializmu a antirevizionizmu“ ako na základ čínskej diplomacie (Cao a Brownell, 1996). Cieľom čínskej športovej diplomacie v tomto období bolo posilniť medzinárodné športové aktivity a zlepšiť postavenie Číny vo svete. Aj napriek odchodu z viacerých medzinárodných športových organizácií sa Čína zamerala na obnovenie svojej športovej diplomacie prostredníctvom stolného tenisu. Na majstrovstvách sveta v stolnom tenise v roku 1961 čínsky tím získal tri tituly, čím výrazne zlepšil medzinárodnú reputáciu krajiny a pomohol prelomiť športovú izoláciu. V oblasti medzinárodnej spolupráce sa Čína sústredila na

posilnenie športových výmen s krajinami prvej medzizóny (Ázia, Afrika, Latinská Amerika) a druhej medzizóny (Európa, Severná Amerika, Oceánia), pričom znížila kontakty so Sovietskym zväzom. Predseda Mao v roku 1964 zdôraznil význam spolupráce s týmito regiónmi, pričom športová diplomacia sa úzko riadila celkovou stratégiou zahraničnej politiky. Od roku 1960 Čína aktívne spolupracovala s krajinami ako India, Juhoslávia, Bulharsko, Pakistan, Kambodža, Japonsko, Spojené kráľovstvo a Francúzsko, zatiaľ čo výmeny so Sovietskym zväzom boli značne obmedzené (Huang a Tao, 2019).

Od konca 70. rokov do začiatku 80. rokov sa medzinárodná politická situácia stala rozmanitejšou, keď sa znižovalo napätie medzi Spojenými štátmi a Sovietskym zväzom. Komunistická strana Číny v decembri 1978 odštartovala reformy a otvorenie Číny svetu, čo prinieslo zásadné zmeny aj v oblasti športovej diplomacie. Hlavným strategickým cieľom športovej diplomacie v tomto období bolo plné zapojenie do medzinárodných športových organizácií prostredníctvom zavedenia tzv. „Olympijského modelu“. Od založenia Čínskej ľudovej republiky bol problém jednej Číny významnou prekážkou zapojenia Číny do medzinárodných športových súťaží a organizácií. Politika „Jedna krajina, dva systémy“ umožnila športovcom z pevninskej Číny, Hongkongu, Macaa a Taiwanu zúčastniť sa na olympijských hrách. Dňa 26. novembra 1979 Medzinárodný olympijský výbor oficiálne schválil členstvo Čínskeho olympijského výboru, pričom Taiwan si zachoval členstvo pod názvom „Čínsky Tchaj-pej“ so zmenenou vlajkou, znakom a hymnou. Na 23. letných olympijských hrách v Los Angeles Čína obsadila štvrté miesto v počte zlatých medailí, čo jej prinieslo medzinárodnú prestíž a uznanie. Čína zároveň aktívne vstupovala do medzinárodných športových organizácií, ako sú Medzinárodná asociácia atletických federácií, Medzinárodná futbalová federácia a Medzinárodná plavecká federácia, čím si zvyšovala medzinárodný status. Do roku 1989 bola Čína legitímnym členom 74 medzinárodných a 38 ázijských športových organizácií (Yu, 2008).

V 90. rokoch 20. storočia priniesli dramatické zmeny vo východnej Európe a rozpad Sovietskeho zväzu významnú zmenu svetového politického usporiadania. Ukončenie studenej vojny medzi Spojenými štátmi a Sovietskym zväzom umožnilo Spojeným štátom získať dominantnú pozíciu, zatiaľ čo Čína čelila novej ideologickej konfrontácii, ako aj výzvam ekonomickej globalizácie. V tomto kontexte sa Čína zamerala na otvorenosť a využívala športovú diplomáciu na podporu medzinárodných výmen a upevnenie svojej pozície vo svete.

V roku 1990 Čína usporiadala 11. Ázijské hry v Pekingu, kde získala 183 zlatých medailí. Tieto hry priniesli tri hlavné výsledky. Po prvé, pomohli Číne prekonať negatívny dopad jej predchádzajúcich politických nepokojov a posilniť jej medzinárodný imidž. Počas hier Čína obnovila diplomatické vzťahy s Indonéziou a Vietnamom a nadviazala nové vzťahy s krajinami ako Izrael, Saudská Arábia, Južná Kórea či Singapur. Počet krajín a regiónov zapojených do športových výmen s Čínou dosiahol rekordnú úroveň. Po druhé, hry demonštrovali športovú silu Číny a zároveň zdôraznili úspechy v politike, ekonomike, vede a technológiách, ktoré krajina dosiahla od zavedenia reforiem. To významne prispelo k zlepšeniu medzinárodného imidžu Číny a jej prestíže. Tento model „multifunkčných domácich hier“ neskôr vydláždil cestu k úspešnej kandidatúre Pekingu na usporiadanie Olympijských hier v roku 2008. Na základe skúseností z Ázijských hier prijala Národná športová komisia v roku 1995 plán „Olympijskej slávy“, ktorý kládol dôraz na organizovanie medzinárodných športových podujatí a rozvoj športových talentov. Tretím významom bolo rozšírenie čínskej športovej diplomacie po úspešnej kandidatúre Pekingu na Letné olympijské hry 2008. Tieto hry sa stali príkladom vylepšeného modelu „multifunkčných domácich hier“. Na hrách sa zúčastnilo viac ako 140 zahraničných štátnikov a 204 národných olympijských výborov, čo predstavovalo historický rekord. Olympijské hry v Pekingu sa ukázali ako významná platforma pre výmenu civilizácií, prezentáciu čínskej olympijskej filozofie „vzájomného porozumenia, priateľstva, mieru a férovej súťaže“ a posilnenie medzinárodného postavenia Číny (Yang , 2016).

Na 19. národnom kongrese Komunistickej strany v roku 2017 Čína oznámila, že socializmus s čínskymi charakteristikami vstúpil do novej éry, čo zároveň znamenalo významný posun v oblasti športovej diplomacie. Cieľom sa stalo budovanie nového typu medzinárodných vzťahov a vytváranie spoločenstva so spoločnou budúcnosťou pre celé ľudstvo. Športová diplomacia, ako dôležitý nástroj mäkkej moci, sa mala transformovať a inšpirovať tradičnými hodnotami a historickými skúsenosťami. Významnou inováciou v tejto oblasti je koncept „panoramickej diplomacie hláv štátov“ spojený so športom. Prezident Si Ťin-pching v roku 2014 využil účasť Číny na zimných olympijských hrách v Soči na posilnenie strategického partnerstva medzi Čínou a Ruskom a zároveň sa stretol s viac ako 40 hlavami štátov. Tento prístup nastavil precedens spájania športových podujatí s diplomatickými aktivitami. Podobné stretnutia sa odvtedy pravidelne konajú, vrátane návštev futbalovej akadémie v Manchestri s bývalým britským premiérom Davidom Cameronom či sledovania priateľských zápasov medzi

čínskymi a zahraničnými športovými tímami. Ďalšou významnou súčasťou športovej diplomacie je rozvoj medzinárodnej spolupráce v športovom priemysle. Čína podporuje výmenu športových vedomostí, tréningových metód a kultúry s cieľom dosiahnuť obojstranné výhody. Napríklad v rámci príprav na Zimné olympijské hry 2022 uzavrela dohody o spolupráci so severskými krajinami, ako sú Fínsko, Nórsko a Švajčiarsko, čím otvorila čínsky trh zimných športov. Šport sa stal tiež dôležitým projektom spolupráce v rámci Šanghajskej organizácie spolupráce, krajín BRICS a Fóra pre spoluprácu medzi Čínou a Afrikou. Napokon bola v rámci iniciatívy „Pásma a cesty“ vytvorená nová platforma pre športovú a kultúrnu výmenu. Kultúra je kľúčovou zložkou národnej mäkkej moci, pretože umožňuje asimilovať myšlienky a spôsoby myslenia iných kultúr. V novej ére športová diplomacia slúži ako most, ktorý spája Čínu s krajinami pozdĺž „Pásma a cesty“ a posilňuje športové výmeny a prospešnú spoluprácu so Saudskou Arábiou, Egyptom a Iránom (An , Wang a Xiang , 2021).

3.2.1 Ping-pong diplomacy

Čína a Spojené štáty boli od vzniku Čínskej ľudovej republiky vážnymi protivníkmi a nemali medzi sebou formálne nadviazané diplomatické vzťahy. Koncom 60. rokov 20. storočia však obe krajiny čelili mnohým výzvam a uvedomili si, že na ich riešenie sa môžu navzájom potrebovať. Aj napriek svojej výrazne antikomunistickej rétorike začal Richard Nixon, prezident USA, premýšľať nad možnosťou zlepšenia vzťahov s Pekingom. Po nástupe do úradu si Nixon stanovil zlepšenie vzťahov s Čínou ako prioritu. Nixon veril, že bližší diplomatický vzťah s Čínou posilní jeho vyjednávaciu pozíciu pri jednaní so Sovietskym zväzom. Nixon takisto túžil byť vnímaný ako vizionársky štátnik, ktorý otvoril dialóg s Čínou. Prvým krokom k novému dialógu bolo v roku 1969 poverenie Henryho Kissingera, Nixonovho poradcu pre národnú bezpečnosť, aby našiel spôsob, ako zlepšiť vzťahy s Čínou (Nixon, 1969). Bolo však potrebné postupovať diskkrétne, aby USA nestratili prestíž v prípade neúspechu. Nixon vo svojom prístupe vyhľadával spoločné prvky s Mao Ce-tungom, napríklad ich zhodný postoj k reformám vzdelávacieho systému (Kissinger, 2011). Dňa 9. septembra 1969 Nixon poveril amerického veľvyslanca vo Varšave, aby nadviazal priamy kontakt s čínskymi diplomatmi a oznámil im, že má záujem začať konkrétne rokovania. Na podnet Spojených štátov sa 20. januára 1970 vo Varšave konali rokovania medzi veľvyslancom Walterom Stoesselom a Lej Jangom, zástupcom ČĽR. Počas týchto rozhovorov Stoessel vyjadril záujem vlády USA o zlepšenie vzťahov s Čínou. Dňa 11. marca 1971 americké ministerstvo zahraničných vecí tajne

informovalo svoje veľvyslanectvá, že obmedzenie cestovania do ČĽR pomocou amerických pasov sa automaticky skončí 15. marca a nebude predĺžené, pričom obmedzenia pre Severný Vietnam, Severnú Kóreu a Kubu zostanú v platnosti. Tento krok bol prejavom dobrej vôle a strategického myslenia, ukázal sa ako kľúčový v čase, keď Peking pozval americký pingpongový tím na návštevu v apríli 1971. Zatiaľ čo Nixon podnikal kroky na prejavenie priateľskejšieho postoja voči Pekingu, Mao Ce-tung si uvedomil, že by mu zlepšenie vzťahov so Spojenými štátmi mohlo priniesť strategické výhody (Xia, 2006). Vzťahy medzi Čínou a Sovietskym zväzom sa stali natoľko napätými, že v roku 1969 obe krajiny čelili vojenským stretom na spoločnej hranici. Pohraničné konflikty z roku 1969 viedli Sovietsky zväz k výraznému zvýšeniu vojenskej prítomnosti na hraniciach s Čínou, pričom počet divízií vzrástol z tridsiatich v roku 1970 na štyridsaťštyri o rok neskôr (Cheng, 1998). Mao, podobne ako Nixon, bol do značnej miery motivovaný sovietskou hrozbou a začal prehodnocovať vzťahy medzi Čínou a Spojenými štátmi. Pre Mao Ce-tunga ponúkali lepšie vzťahy so Spojenými štátmi dve zásadné výhody: odstrašenie sovietskej hrozby a možnosť získať Taiwan späť pod kontrolu Pekingu (Kissinger, 2011). Súčasťou čínskeho diplomatického obratu voči USA bolo osobné schválenie článkov o Nixonovom inauguračnom prejave Mao Ce-tungom, ktoré boli publikované v denníku *People's Daily* a v časopise *Red Flag*, dvoch najvýznamnejších propagandistických médiách Komunistickej strany Číny. Ďalším príkladom Mao Ce-tungovej snahy o nadviazanie vzťahov s USA bolo jeho stretnutie a rozhovor s jeho dávnym priateľom, americkým novinárom Edgarom Snowom. Počas diskusie Mao povedal Snowovi, že by rád privítal Nixona v Číne. Fotografia Snowa s Mao Ce-tungom na Námestí nebeského pokoja, doplnená citátom „Ľudia celého sveta, vrátane Američanov, sú našimi priateľmi“ bola 25. decembra 1970 publikovaná na titulnej strane denníka *People's Daily* vďaka dôkladnej organizácii premiéra Čou En-laja (Xiang, 1999). Mao prezradil svojmu asistentovi, že stretnutie so Snowom a spoločná fotografia mali slúžiť ako „testovací balónik na otestovanie nervov Američanov“. Nixon a Kissinger až neskôr pochopili, že Mao stretnutiami so Snowom signalizoval osobnú pozornosť čínsko-americkým vzťahom (Kissinger, 1994). Mao musel doma odôvodniť svoje nadväzovanie vzťahov s Nixonom, keďže Číne roky tvrdili, že USA sú nepriateľský imperialistický štát. Zmiešané signály z oboch strán spôsobili, že Mao aj Nixon postupovali veľmi opatrne. Po rokoch izolácie a nepochopenia nebolo jednoduché nadviazať

vzťahy. Športové podujatie prinieslo jasný signál na pokračovanie – Mao navrhol priateľské ping-pongové zápasy a Nixon okamžite pochopil ich význam a dôležitosť.

Začiatkom 70. rokov bol Peking členom len veľmi málo medzinárodných športových federácií, ale udržal si členstvo vo Svetovej federácii stolného tenisu. Premiér Čou En-laj veril, že Čína by sa mala zúčastniť na tridsiatych prvých majstrovstvách sveta v stolnom tenise ako súčasť návratu krajiny do medzinárodného spoločenstva. Dňa 2. februára 1971 denník *People's Daily* informoval, že Peking sa zúčastní na majstrovstvách v japonskej Nagoji. Čou povedal čínskemu tímu, že ich účasť je akýmsi „politickým bojom“, pričom zdôraznil ideály priateľstva na prvom mieste a súťaženía na druhom. Dňa 11. marca 1971 Čou navrhol, že ak americký tím dosiahne pokrok, Čína by mohla zvážiť jeho pozvanie na súťaže, čím naznačil širší diplomatický zámer. Po interných diskusiách a prekážkach zo strany Kambodže a Severnej Kórey Čou postúpil konečné rozhodnutie o účasti Maovi, ktorý ju 15. marca 1971 schválil: „Naše mužstvo by malo ísť“ (Qian, 1997) . Pred odchodom tímu vláda vydala prísne inštrukcie, schválené Maom, ako komunikovať s americkým tímom počas majstrovstiev: keď sa hráči stretli s Američanmi, nesmeli ich najprv pozdraviť ani sa s nimi rozprávať, a ak čínsky tím hral s Američanmi zápas, Číňania si nesmeli vymeniť tímové vlajky, ale mohli si podať ruky. „Dňa 4. apríla Glenn Cowan, americký hráč, nečakane nastúpil do autobusu čínskeho tímu, čím vytvoril moment, ktorý pritiahol celosvetovú pozornosť na interakciu medzi oboma tímami. Čuang Ce-tung, pamätajúc na Maovu túžbu po zlepšení vzťahov s USA, vstal a prostredníctvom tlmočníka povedal Cowanovi, že Číňania a Američania môžu byť priateľmi napriek politickému napätiu. Na prejav priateľstva, Čuang daroval Cowanovi hodvábnu maľbu, ktorú Cowan nasledujúci deň oplatil darovaním trička a vyjadrením túžby raz navštíviť Čínu (CCTV , 2006). Táto udalosť sa stala symbolom prelomového momentu vo vzťahoch medzi Čínou a USA a podčiarkla význam športu v diplomacii. Kissinger vo svojich memoároch uviedol, že Čuangovo gesto vyzeralo ako vopred schválené, no v skutočnosti nebolo plánované a Mao sa o ňom dozvedel prostredníctvom západných médií (Kissinger, 1979). Dňa 6. apríla Mao pôvodne súhlasil s rozhodnutím nepozvať americký tím, avšak neskôr v tú noc zmenil názor a nariadil, aby im bolo zaslané pozvanie, aj napriek tomu, že už užil lieky na spanie. Maova osobná asistentka Wu Sü-t'ün rýchlo zabezpečila, aby Maovo rozhodnutie bolo potvrdené, a tak pozvanie stihlo doraziť k Američanom v posledný deň šampionátu (Zhou, 2003). Dňa 7. apríla o 11:30 čínsky predstaviteľ Sung Čung oslovil Američanov s otázkou, ako by reagovali na pozvanie do Číny,

a do 19:30 Američania oficiálne potvrdili svoju účasť. Americký pingpongový tím, pozostávajúci z pätnástich členov, pricestoval do Číny 10. apríla 1971 a stal sa prvou oficiálnou americkou skupinou, ktorá navštívila ČĽR od roku 1949. Návšteva tímu, ktorá zahŕňala zastávky v mestách ako Peking, Šanghaj a Chang-čou, spolu s dvoma priateľskými zápasmi, znamenala prelom vo vzťahoch medzi Čínou a Spojenými štátmi. Čou En-laj starostlivo naplánoval každý bod návštevy, vrátane kultúrneho programu, kde americkému tímu predstavil revolučný balet Červený oddiel žien (US Department of State, 1971). Čou taktiež dôkladne naplánoval každý aspekt návštevy amerického tímu, vrátane pokynov divákovi, aby tleskali, a zdôrazňovania zásady „priateľstvo pred súťažou.“ Pod Čouovým starostlivým dohľadom čínsky tím zámerne prehral niektoré zápasy s Američanmi, čím dal prednosť diplomacii pred športovou rivalitou. Najvýznamnejším momentom návštevy bolo stretnutie amerického tímu s Čou En-lajom 14. apríla 1971, kde Čou vyhlásil, že ich návšteva symbolicky otvorila nové možnosti čínsko-amerického priateľstva. Čou odpovedal na otázku Glenna Cowana o hippie kultúre v Amerike, čo zanechalo taký dojem, že Cowanova matka mu poslala ďakovný telegram a ruže. Táto návšteva vyvolala celosvetový záujem médií, ktoré sa predbiehali v získavaní rozhovorov, pričom členovia tímu sa po návrate domov stali senzáciou. *Ping-pong diplomacy* sa ukázala byť viac než len športovou udalosťou – Mao a Čou ju využili ako strategický nástroj na zlepšenie vzťahov so Spojenými štátmi. Čou En-laj prirovnal pingpongovú loptičku k symbolickému nástroju, ktorý dokáže posunúť „veľkú loptu“ svetovej politiky (Xiang, 1999).

Maovo rozhodnutie pozvať americký pingpongový tím v apríli 1971 prekvapilo celý svet. Henry Kissinger to interpretoval ako jasný signál, že Čína je pripravená na konštruktívny dialóg. Prezident Nixon v tom videl brilantný diplomatický ťah, ktorý nielen otvoril dvere americko-čínskej spolupráci, ale zároveň poskytol USA lepšiu vyjednávaciu pozíciu voči Sovietskemu zväzu. Nixon zorganizoval stretnutie amerického pingpongového tímu v Bielom dome krátko po ich návrate z Číny, čím dal najavo svoj osobný záujem o rozvoj neoficiálnych kontaktov medzi krajinami. V apríli 1971 Nixon oznámil zásadné zmeny v americkej politike voči Číne. Zrušil 20-ročné obchodné embargo a zjednodušil vízový proces pre čínskych návštevníkov (Semple Jr. , 1971). Čínsky premiér Čou En-laj následne 21. apríla potvrdil, že Peking je ochotný prijať amerického vyslanca alebo samotného prezidenta Nixona. V nasledujúcich týždňoch Nixon poslal Pekingu niekoľko správ, v ktorých zdôraznil svoju ochotu navštíviť Čínu a ubezpečil ich, že žiadne dohody so Sovietskym zväzom nebudú namierené proti Číne. Tajná

návšteva Kissingera v Pekingu 9. júla 1971 pripravila pôdu pre Nixonovu historickú cestu. Čou En-laj úspech tejto misie prisúdil práve pozitívnej atmosfére, ktorá bola vytvorená prostredníctvom *ping-pong diplomacy*. Keď Nixon navštívil Peking vo februári 1972, Mao osobne potvrdil, že ping-pongové zápasy zohrali kľúčovú úlohu v prelomení patovej situácie medzi oboma krajinami (National Security Archive, 1971). Úspech tejto športovej diplomacie sa prejavil aj v širšom kontexte - v októbri 1971 ČLR nahradila Taiwan ako jediného zástupcu Číny v OSN.

Po úspešnej návšteve amerického ping-pongového tímu v Číne sa začali prípravy na recipročnú návštevu čínskych športovcov v USA. Keďže Americká asociácia stolného tenisu (USTTA) nemala dostatok vlastných zdrojov na organizáciu takejto významnej udalosti, kľúčovú úlohu zohral Národný výbor pre americko-čínske vzťahy, ktorý poskytol potrebné financovanie. Čínsky premiér Čou En-laj v januári 1972 naznačil záujem o návštevu, keď americkej delegácii oznámil, že čínsky tím by rád prišiel na jar, keď budú kvety v plnej kráse. Po niekoľkých mesiacoch príprav čínska delegácia, ktorej členov osobne vybral Čou, pricestovala do USA 12. apríla a svoj pobyt ukončila 29. apríla 1972. Nixon považoval návštevu čínskeho ping-pongového tímu za kľúčovú pre rozvoj čínsko-amerických vzťahov. Preto vymenoval Johna Scaliho, svojho poradcu, ako hlavného koordinátora, ktorý mal zabezpečiť úspešný priebeh návštevy. Aj keď sa navonok malo jednať o neformálnu športovú výmenu, Biely dom intenzívne pracoval v zákulisí na jej organizácii (Scali, 1971). Jednou z najväčších výziev bola bezpečnosť čínskej delegácie. Pravicové skupiny, najmä *United States March for Victory*, sa vyhrážali protestmi a narúšaním programu. Tieto hrozby sa aj naplnili - aktivisti hádzali mŕtve potkany a organizovali protestné akcie. Scali sa snažil posilniť bezpečnostné opatrenia zapojením rôznych zložiek, vrátane amerických maršalov a tajnej služby, no musel sa vysporiadať s rôznymi právnymi a organizačnými prekážkami. Otázka bezpečnosti čínskej delegácie bola natoľko vážna, že John Scali varoval pred možnou diplomatickou katastrofou. Nakoniec sa riešenie našlo v zverení bezpečnosti ministerstvu zahraničných vecí za podpory tajnej služby (Scali, 1972). Návšteva čínskeho ping-pongového tímu v roku 1972 sa nakoniec ukázala ako úspešná aj napriek protestom pravicových skupín. Išlo o historický moment - bola to prvá oficiálna návšteva delegácie z komunistického Číny v USA od roku 1949. Táto športová diplomacia otvorila dvere ďalším kultúrnym výmenám medzi oboma krajinami a výrazne zvýšila záujem Američanov o Čínu.

Ping-ong diplomacy v rokoch 1971-1972 predstavovala prelomový moment v čínskej diplomacii a stala sa vzorom pre budúce diplomatické iniciatívy. Tento model sa neskôr úspešne aplikoval napríklad v roku 1984, keď Čína a Južná Kórea využili "tenisovú diplomaciu" na zlepšenie svojich vzťahov (Theiler, 1984). Bolo to prvýkrát, čo juhokórejskí športovci súťažili na čínskej pôde, čo malo vzhľadom na blízke vzťahy Číny so Severnou Kóreou mimoriadny symbolický význam. *Ping-pong diplomacy* predstavovala významný úspech pre Maa a Nixona, ktorí počas svojho vedenia čelili domácim škandálom. Táto hra však nebola len o zachovaní ich politického odkazu; čo je ešte dôležitejšie, zblížila Čínu a USA v 70. rokoch, v období poznačenom neistotou a globálnymi konfliktmi. Malá pingpongová loptička, s hodnotou len dvadsaťpäť centov, zohrala kľúčovú úlohu pri urýchlení internacionalizácie Číny, transformácii čínsko-amerických vzťahov a formovaní svetovej politiky v závere dvadsiateho storočia.

3.2.2 *Stadium diplomacy*

V rámci pragmatického prístupu Číny k poskytovaniu zahraničnej pomoci a budovaniu medzinárodných vzťahov počas studenej vojny sa rozvinula prax financovania výstavby a rekonštrukcie štadiónov v ázijských a afrických krajinách prostredníctvom grantov, pôžičiek a iných foriem podpory. Tieto štadióny boli vnímané ako „dary“ Číny prijímajúcim štátom. Fenomén známy ako *stadium diplomacy* ktorý vychádza z konfuciánskych hodnôt zdieľania a dávania, oficiálne začal v roku 1958 výstavbou Národného športového štadióna s kapacitou 12 500 miest v Ulánbátare, hlavnom meste Mongolska (Chang a Xue, 2019; Song, 2021; Wang, 2003). Od tej doby Čína rozšírila svoje štadiónové projekty aj do krajín Karibiku, Latinskej Ameriky, Afriky, Tichomoria a Ázie. Tieto štadióny, často nazývané „štadióny priateľstva“, boli opisované ako „dôležité miesta pre miestne komunity na oslavu športových udalostí“ (Chang a Xue, 2019, s. 606). Počas studenej vojny sa hlavné ciele čínskej *stadium diplomacy* sústreďovali na posilňovanie politickej solidarity a budovanie spojeneckých vzťahov, najmä v Afrike. Čína pôvodne darovala štadióny najmä socialisticky orientovaným krajinám. Po skončení studenej vojny však táto prax ustúpila do úzadia, keďže ideologické dôvody prestali byť relevantné (Parmar, 2017). V 90. rokoch sa Čína sústredila hlavne na domáci rozvoj, čiastočne aj kvôli medzinárodným sankciám po udalostiach na Námestí nebeského pokoja. Situácia sa zmenila na začiatku 21. storočia, keď sa Čína vrátila na globálnu scénu (vstup do WTO v 2001). *Stadium diplomacy* sa stala dôležitým nástrojom čínskej zahraničnej politiky, najmä v Afrike po vytvorení Fóra pre čínsko-africkú spoluprácu (FOCAC) v roku 2000. V

rokoch 2001-2018 Čína financovala výstavbu 34 nových štadiónov v Afrike (približne dva ročne) a renovovala mnoho ďalších. Toto číslo prekonal predchádzajúce obdobie 1968-1999, keď postavila približne 28 štadiónov. Financovanie prebiehalo cez granty, bezúročné pôžičky a nízko úročené úvery, pričom detaily týchto dohôd často zostávali neverejné. Hoci sa táto pomoc oficiálne prezentuje ako prejav priateľstva a vzájomne výhodnej spolupráce medzi krajinami globálneho Juhu, v skutočnosti ide tiež o strategický nástroj čínskej zahraničnej politiky. Pre Čínu predstavujú tieto projekty spôsob, ako získať prístup k zdrojom, investičným príležitostiam a trhom v Afrike (Mawdsley, 2012; Shuman, 2017; Will, 2012). Africké politické elity často uprednostňujú vlastné politické záujmy pred národnými záujmami pri rokovaní s globálnymi mocnosťami, ktorou je aj Čína. V Rovníkovej Guinei postavila Čína v roku 2007 dva štadióny, čo viedlo k získaniu dôvery miestnej vlády a následným dohodám v ropnom sektore. Prezident Obiang, pri moci od 1979, využíva čínske projekty na posilnenie svojej legitímnosti (Sá & Sanches, 2021, p. 99). V Kamerune Čína poskytla vláde prezidenta Biyu (od 1982) pôžičky v hodnote 5,7 miliardy dolárov a financovala tri nové štadióny (2008-2019). K roku 2020 vlastnila Čína 27% zahraničného dlhu Kamerunu (African Development Bank, 2021; CGTN Africa, 2019; Marsh, 2019). Západní kritici, vrátane Hillary Clintonovej a Davida Camerona, označujú túto stratégiu za "nový kolonializmus" a "autoritársky kapitalizmus". Čína však pokračuje vo svojej expanzii v Afrike bez ohľadu na typ režimu, pretože kontinent predstavuje dôležitý zdroj surovín a trh pre čínske produkty a služby. *Stadium diplomacy* je tak nástrojom na dosiahnutie širších geopolitických a ekonomických cieľov Číny. V Afrike sú štadióny symbolom bratstva, kultúrnej identity a politickej moci (Alegi, 2010). Slúžia nielen na športové podujatia, ale aj na významné národné oslavy, kde sa odrážajú spoločenské hierarchie. Ich názvy často pripomínajú historické udalosti a významné osobnosti, čím posilňujú národnú hrdosť a kultúrnu pamäť. Príkladom je Alžírsky štadión 5. júla či Namíbijský štadión nezávislosti. Tanzánijský národný štadión, neskôr pomenovaný po prezidentovi Benjaminovi Mkapovi, bol čiastočne financovaný Čínou, ktorá poskytla grant 20 miliónov dolárov (Brautigam, 2011). Tento model spolupráce sa objavuje aj v ďalších krajinách, ako Angola či Zambia. *Stadium diplomacy* spája čínske investície s politickými záujmami afrických lídrov, podporujúc medzinárodné vzťahy a čínske geopolitické ambície. Od roku 2002 Čína strategicky podporuje Africký pohár národov (AFCON), prestížne kontinentálne futbalové podujatie s cieľom posilniť svoj sociálny kapitál a zlepšiť vnímanie dobrej vôle. Zo 44 štadiónov použitých na AFCON medzi rokmi 2002 a 2019

bolo 16 postavených s čínskou pomocou. Tieto štadióny slúžia nielen ako symbol dobrej vôle, ale aj ako výkladná skriňa čínskeho stavebníctva, čím propagujú prácu čínskych spoločností a podporujú ich medzinárodnú expanziu. Prostredníctvom AFCON získavajú čínske firmy nové obchodné príležitosti v Afrike a ďalších rozvojových krajinách (Brautigam, 2019; Guzman-Verri, 2020). Prieskum Afrobarometer z rokov 2019/2020 ukázal, že 59 % respondentov z 18 afrických krajín hodnotí čínsku pomoc ako prevažne pozitívnu. Napriek tomu názory na čínske projekty nie sú jednoznačné. Verejnosť vníma čínske granty a pôžičky ako príležitosti na rozvoj, ale aj ako potenciálne riziko, ktoré vedie k vzniku zbytočných alebo nevyužívaných štruktúr (Dubinsky, 2021). V niektorých prípadoch, ako v Angole a Gabone, sa štadióny financované Čínou stali tzv. „bielymi slonmi“ – monumentálnymi, ale málo využívanými stavbami. Tento nesúlad medzi čínskymi zámermi a miestnymi rozvojovými prioritami poukazuje na obmedzený prínos takýchto projektov pre miestne komunity, čím sa odhaľuje márnivosť niektorých foriem čínskej diplomacie štadiónov.

3.3 Ekonomické dimenzie čínskej športovej diplomacie

V priebehu posledných tridsiatich rokov sa Čína posunula zo statusu rozvojovej krajiny na druhú najväčšiu svetovú ekonomiku. Súčasne s tým rástol aj význam jej športu, ktorý sa stabilne drží medzi troma najúspešnejšími krajinami v medailových rebríčkoch letných aj zimných olympijských hier. Tento vzostup nie je len otázkou rozsahu a veľkosti, ale má aj kvalitatívny aspekt. Od svojho vzniku v roku 1949 komunistická Čína prepája šport s politikou (Hong a Xiaozheng, 2002; Zhouxiang, 2016). Globálny význam čínskeho športu dosiahol nový rozmer po úspešnej organizácii olympijských hier v Pekingu v roku 2008. Čína naďalej zdokonaľuje a prezentuje svoje športové schopnosti, pričom zároveň rozvíja svoje ekonomické záujmy a politické ciele v tejto oblasti.

Čínska vláda si stanovila cieľ stať sa do roku 2025 najväčšou športovou ekonomikou sveta (Chadwick, 2015). Táto ambícia poháňa politické a strategické iniciatívy, ktoré majú posilniť jej globálny geopolitický a ekonomický vplyv. Čína si uvedomuje, že k dosiahnutiu dominantného postavenia v svetovom športe je kľúčové etablovať sa v Európe, kde sídli väčšina významných aktérov v oblasti športového manažmentu, investorov a vplyvných osobností. Na

tento účel realizovala tri konkrétne kroky, pričom spoločným faktorom všetkých týchto opatrení sú jej hospodárska sila a finančné zdroje.

Prvým krokom je poskytovanie sponzoringu športovým značkám, organizáciám a jednotlivcom. Významné čínske spoločnosti, ako napríklad e-commerce gigant Alibaba, ktorý je súčasťou elitného programu The Olympic Partner (TOP), či konglomerát Wanda Group, partner FIFA, zohrávajú kľúčovú úlohu v týchto iniciatívach. Tieto firmy však zároveň dodržiavajú vládnu politiku, ktorá podporuje expanziu domácich podnikov na zahraničné trhy. Vrchol čínskeho športového sponzoringu prišiel v roku 2018, keď až sedem čínskych značiek podporovalo majstrovstvá sveta vo futbale FIFA (Manoli, Anagnostou & Liu, 2022). Podľa odvetvových údajov rástli výdavky čínskych značiek na sponzoring medzi rokmi 2015 a 2019 priemerne o 8,9 % ročne a očakáva sa, že v období 2021 – 2030 prispejú k tretine globálneho rastu v tejto oblasti. Motivácie čínskych spoločností pre vstup do globálneho športového sponzoringu nie sú len komerčné. Pre firmy ako Alibaba, ktoré majú medzinárodné obchodné ambície, je táto stratégia logická. Avšak Wanda Group, ktorá pred akvizíciou Infront Sports & Media v roku 2015 a triatlonovej série Ironman v roku 2020 pôsobila výlučne v Číne, mala iné dôvody. Sponzoring možno vnímať ako investíciu do budovania imidžu Číny a posilňovania jej vplyvu v športe. Výskumy naznačujú, že podpora športových podujatí, najmä futbalu, pomáha štátom rozvíjať tzv. mäkkú moc (Krzyzaniak, 2018). Chadwick, Widdop a Burton (2022) poukázali na prepojenie medzi športovým sponzoringom, mäkkou mocou a národným brandingom v rôznych krajinách. Niet dôvodu, prečo by Čína mala postupovať inak.

Akademici si všimli rastúce investície Číny do medzinárodných športových aktív a interpretovali ich ako súčasť finančne podporovanej športovej diplomacie (napr. Dubinsky, 2019; Hong & Xiaozheng, 2012; Miller, 2010), ktorej cieľom je posilniť globálny vplyv krajiny. Aktivita v tejto oblasti výrazne vzrástla v polovici roka 2010, niekoľko rokov po nástupe Si Ťin-pchinga k moci a zavedení iniciatívy Pásma a cesty, ktorá má prostredníctvom priamych zahraničných investícií šíriť čínsky vplyv v Európe a Afrike (Li et al., 2021). V rokoch 2014 až 2017 sa čínske priame zahraničné investície pravidelne objavovali v popredných športovo-obchodných správach, pričom investori kupovali kluby ako AC Miláno, Liverpool FC, mediálnu spoločnosť Infront Media či sériu triatlonových pretekov Ironman. Vzhľadom na to, že predseda Si Ťin-pching je známy ako futbalový fanúšik, čínski miliardári sa zamerali najmä na futbalové kluby. Najaktívnejšia bola skupina Wanda Group, ktorá v roku 2015 kúpila 20 %

podiel v španielskom klube Atlético Madrid za 52 miliónov dolárov. Podľa údajov agentúry Bloomberg minuli čínske spoločnosti v roku 2015 na športové aktíva najmenej 1,7 miliardy dolárov, pričom väčšina tejto sumy smerovala do futbalu. O rok neskôr finančný konglomerát Everbright Group, podporovaný čínskym štátom, ponúkol za klub Liverpool FC 1,24 miliardy dolárov, čo bol jeden z najvýznamnejších prípadov čínskych zahraničných investícií do športu (Turzi, 2020). Táto nákupná horúčka mala politické a ekonomické dôsledky. Ovládnutie cenných a vplyvných športových aktív znamenalo aj možnosť ovplyvniť zainteresované strany, ako sú fanúšikovia, médiá a riadiace orgány. Schweizer, Walker a Zhang (2019) poukázali na politické prepojenia cezhraničných akvizícií čínskymi podnikmi. V športovej sfére sa kupujúci javili ako aktéri využívajúci svoje finančné zdroje na získanie vplyvu v politike, kultúre a spoločnosti ako súčasť stratégie mäkkej moci (Lee & No, 2022; Shambaugh, 2015). Jedným z nevyslovených cieľov bolo posilniť zastúpenie čínskeho vplyvu v globálnych a kontinentálnych športových riadiacich organizáciách. Budovanie finančnej diplomacie v športe sa po roku 2017 spomalilo v dôsledku sprísnenia regulácie zahraničných investícií zo strany čínskych finančných úradov. Toto opatrenie bolo reakciou na rastúce geopolitické napätie medzi Čínou a USA po nástupe Donalda Trumpa do funkcie prezidenta. Obchodné sankcie jeho administratívy výrazne znížili čínske devízové rezervy, ktoré v roku 2017 dosiahli svoje minimum oproti vrcholu v roku 2014. Čínska vláda následne sprísnila dohľad nad miliardármi, ktorí presúvali finančné aktíva do zahraničia pod zámienkou investovania do športovej mäkkej moci.

3.3.1 Ekonomické dopady usporiadania olympijských hier

Keďže organizácia olympijských hier zahŕňa mnohé faktory, ich vplyv na hostiteľské mesto je rovnako mnohostranný. Peking, známy ako „mesto dvoch olympiád“, si vyžiadal širokú účasť a spoluprácu celej spoločnosti pri organizovaní oboch olympijských hier, čo neovplyvnilo len rozvoj športového priemyslu, ale aj odvetvia ako cestovný ruch, elektronika, komunikácie a ďalšie (Ren, 2005). Mestá, ktoré hostia olympijské hry, sa zvyčajne zameriavajú na ekonomické aspekty olympijských investícií s cieľom podporiť lokálny hospodársky rast, čo sa prejavuje predovšetkým v raste HDP a zamestnanosti. Okrem modernizácie infraštruktúry je jedným z hlavných cieľov využitie olympijských hier na rozvoj mestskej a priemyselnej infraštruktúry, najmä v terciárnom sektore (kultúra, cestovný ruch, šport, zábava, gastronómia a podobne).

Olympijské hry v Pekingu v roku 2008 prispeli k hospodárskemu rastu Číny. Hostiteľské mesto Peking a šesť spolu organizátorských miest využili prípravu na olympiádu na zlepšenie mestskej infraštruktúry a životnej úrovne obyvateľov. Peking sa na letné olympijské hry 2008 pripravoval sedem rokov, počas ktorých sa jeho hospodársky rast zvýšil o jeden percentuálny bod, pričom v meste Čching-tao vzrástol až o dva percentuálne body (Chen, 2022). V roku 2007 dosiahol ekonomický rast Pekingu 12,3 %, čím si už ôsmy rok po sebe udržal dvojciferný rast. Vplyv olympijských hier viedol k zvýšeniu HDP Pekingu o 105,5 miliardy jüanov (Shang & Zhang, 2008).

Hospodársky dopad pekinských hier bol primárne poháňaný investíciami a spotrebnými výdavkami v období 2002 – 2008. Tieto výdavky zahŕňali priame aj nepriame investície. Medzi priame patrili prevádzkové náklady olympijských hier, investície do výstavby športových areálov a súvisiacich zariadení, ako aj investície do novej mestskej infraštruktúry. Nepriame výdavky sa týkali investícií úzko súvisiacich s olympiádou (Yuan, 2008).

Podľa správy o finančnom audite olympijského organizačného výboru, ktorú v roku 2009 zverejnil Národný kontrolný úrad Číny, celkové investície do olympijských hier v Pekingu 2008 prekročili 300 miliárd jüanov (Liu, 2014). Z toho bolo približne 280 miliárd jüanov určených na modernizáciu Pekingu, najmä jeho mestskej infraštruktúry. Z celkových 180 miliárd jüanov investovaných do infraštruktúry bolo 90 miliárd jüanov vyčlenených na výstavbu metra, diaľnic a letísk, 45 miliárd jüanov na environmentálnu reguláciu a 30 miliárd jüanov do IT infraštruktúry. Ďalších 15 miliárd jüanov sa investovalo do bytovej výstavby a obnovy verejných služieb, ako sú voda, elektrina a plyn. Na výstavbu športových zariadení smerovalo 17 miliárd jüanov a ďalších 17,3 miliardy jüanov sa investovalo do environmentálnych projektov (Yuan, 2008). Celkovo tieto priame aj nepriame investície podporili hospodársky rast Pekingu na obdobie piatich rokov.

Vďaka rozsiahlemu dedičstvu po letných hrách v roku 2008 Čína znovu využila 11 existujúcich športovísk pre zimné olympijské hry v Pekingu 2022, vrátane ikonického štadióna Vtáčie hniezdo a premenovanej Ľadovej kocky (predtým Vodná kocka). Tento prístup eliminoval riziko nevyužitých športových zariadení a prispel k tomu, že zimné olympijské hry v roku 2022 sa zaradili medzi najhospodárnejšie v histórii (Xu & Zhang, 2022). Podľa médií tvorili investície od sponzorov, značiek a ďalších investorov až 72 % celkových nákladov.

Medzinárodný olympijský výbor prispel 22 % a samotná čínska vláda investovala iba 6 %, čo predstavovalo približne 600 miliónov jüanov. Tieto prostriedky pokryli nielen výdavky na zdravotnú starostlivosť, dopravu, ubytovanie a výstavbu areálov, ale aj prevádzku olympijských zariadení a infraštruktúry. Investície do výstavby a prevádzky športovísk dosiahli až 3 miliardy jüanov. Spolu s rozvojom vysokorýchlostnej železnice, metra, skokanských mostíkov a ďalšej infraštruktúry, ako aj organizáciou 76 športových podujatí, celkové investície do zimných hier presiahli 210 miliárd jüanov (približne 33,1 miliardy dolárov). Okrem toho boli vybudované kvalitné dopravné spojenia medzi horskými oblasťami a hlavnými mestskými centrami, čím vznikol športovo-turistický klaster Peking-Zhangjiakou. Tento rozvojový efekt umožnil prepojenie Pekingu (22 miliónov obyvateľov), Hohhotu v autonómnej oblasti Vnútorne Mongolsko (5 miliónov obyvateľov) a Zhangjiakou v provincii Che-pej (3 milióny obyvateľov) do jedného dopravného uzla s dostupnosťou do jednej hodiny (Yu, 2018).

Počas sedemročných príprav na zimné olympijské hry Zhangjiakou vybudovalo 39 lyžiarskych stredísk a 17 krytých klzísk, čím sa v regióne vytvorilo 400 000 nových pracovných miest. Olympijské hry naštartovali rast infraštruktúry, výroby a dopytu, pričom lyžovanie v Číne zaznamenalo prudký nárast popularity. Počet domácich lyžiarov sa do roku 2021 zvýšil na 20,76 milióna, čo je dvojnásobok oproti roku 2014. Predpokladá sa, že do roku 2030 sa ich počet zvýši na takmer 60 miliónov, pričom Čína je v súčasnosti jediným rýchlo rastúcim lyžiarskym trhom na svete. Podľa výskumnej správy o rozvoji čínskeho snehového a ľadového priemyslu z roku 2021 presiahli príjmy z cestovného ruchu súvisiaceho s ľadom a snehom počas sezóny 2020–2021 sumu 390 miliárd jüanov. Očakáva sa, že do roku 2025 prekročí počet turistov navštevujúcich zimné športové strediská 500 miliónov a celkové príjmy z tohto segmentu dosiahnu 1,1 bilióna jüanov. Celková veľkosť čínskeho priemyslu snehu a ľadu vzrástla z 270 miliárd jüanov v roku 2015 na 600 miliárd jüanov v roku 2020 a krajina je na dobrej ceste dosiahnuť cieľ 1 bilióna jüanov do roku 2025 (Shi, 2021).

3.4 Športové inštitúcie Číny a tendencie vývoja športovej diplomacie

Čínsky šport zaznamenal výrazný rozvoj od konca 70. rokov, keď komunistický režim začal reformovať plánované hospodárstvo smerom k trhovému modelu. Čínski športovci dosahujú čoraz väčšie úspechy na medzinárodnej úrovni, najmä na olympijských hrách, a zároveň čínsky športový priemysel neustále rastie. Tento rast podporuje zvýšený dopyt po

voľnočasových a športových aktivitách, ako aj po športových podujatiach, ktorý vyplýva z rýchlo sa rozvíjajúcej strednej triedy v Číne (Čínsky štatistický úrad, 2019). Zvýšený verejný záujem vedie k rastúcej miere zapojenia sa do fyzických aktivít (Xing, Zhang & Taks , 2020). Okrem hospodárskeho rozmachu dochádza aj k rozvoju občianskej spoločnosti, čo vedie k nárastu počtu a vplyvu zainteresovaných strán v oblasti čínskeho športu. Patrí sem vzdelávací sektor, súkromné organizácie a štátne podniky, ktoré poskytujú sponzoring alebo vlastnia profesionálne kluby, ako aj tradičné a nové médiá, najmä sociálne siete. Napriek tomu si čínska vláda naďalej udržiava ústrednú úlohu v tomto komplexnom systéme riadenia čínskeho športu.

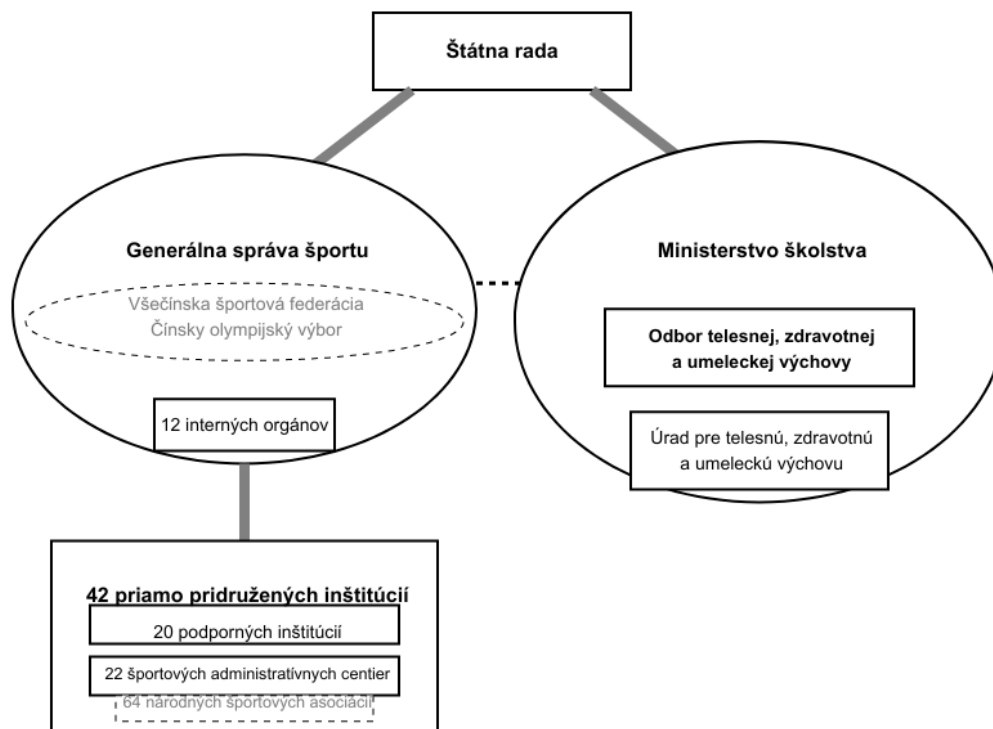
3.4.1 Systémové riadenie čínskeho športu

Za riadenie a rozvoj športu v Číne zodpovedá Generálna správa športu , verejná inštitúcia podriadená Štátnej rade. V čase písania tejto práce mala Generálna správa športu dvanásť vnútorných orgánov. Čínsky šport je oficiálne rozdelený na tri hlavné oblasti – vrcholový šport, masový šport a školský šport. Na riešenie otázok týkajúcich sa prvých dvoch oblastí boli v rámci Generálnej správy športu zriadené dve špecializované oddelenia: Oddelenie masového športu a Oddelenie vrcholového športu. Hoci v Generálnej správe športu existuje aj Oddelenie športu mládeže, jeho pôsobnosť sa primárne sústreďuje na rozvoj talentovaných mladých športovcov, podporu zdravia mládeže a realizáciu národných prieskumov, pričom sa zameriava na vrcholový a masový šport mládeže (Oddelenie športu mládeže , 2011) Naopak, za školský šport, najmä telesnú výchovu, nesie hlavnú zodpovednosť Ministerstvo školstva. V dôsledku toho má Generálna správa športu v oblasti školského športu relatívne menší vplyv ako v prípade vrcholového a masového športu, kde zohráva vedúcu úlohu. Aj napriek existencii ďalších ministerských útvarov, ktoré sa podieľajú na riadení športových otázok, zostáva Generálna správa športu dominantným hráčom v rámci čínskeho športového systému (Li , Gao & Shu, 2021).

Pokiaľ ide o zainteresované strany z dobrovoľníckeho sektora, národné športové združenia, aspoň na papieri, predstavujú národné riadiace orgány športu v Číne. Napriek tomu je iba 23,6 % národných športových zväzov skutočne nezávislých od vlády, hoci reforma ich nezávislosti je oficiálne dokumentovaná už takmer štyri desaťročia (Národná komisia pre rozvoj a reformy ,2019). Väčšina národných športových zväzov, najmä tých, ktoré zastrešujú olympijské športy, je v praxi podriadená príslušným administratívnym centráam športu (ďalej

len „centrá“). Tieto centrá sú verejnými inštitúciami priamo napojenými na Generálnu správu športu a zohrávajú kľúčovú úlohu pri riadení národných športových zväzov, pričom nad nimi uplatňujú kontrolu z inštitucionálneho, finančného, ideologického a politického hľadiska. Mnohí zamestnanci, najmä vedúci predstavitelia, sú súčasne pridelení do centier aj do národných športových združení, aby sa zabezpečila politická jednotnosť medzi vládny a mimovládny sektorom čínskeho športu (Tan & Houlihan, 2012). Tento systém, známy ako „dve strany jednej mince“, poskytuje centrá rozhodujúcu moc nad národnými športovými zväzmi a zároveň ich legitimizuje ako ich trvalý riadiaci orgán. Do decembra 2021 bol futbal jediným olympijským športom v Číne, ktorý nemal svoje vlastné centrum. Jeho reformu priamo podporovalo najvyššie vedenie krajiny, vrátane prezidenta Si Ťin-pchinga, ktorý je údajne veľkým fanúšikom futbalu. Tento model riadenia národných športových zväzov zodpovedá vzťahu medzi Generálnou správou športu a Všečínskou športovou federáciou – národnou dobrovoľnou športovou organizáciou, ktorá združuje národné športové zväzy a tvorí tzv. „druhá (občiansko-spoločenskú) stranu Generálnej správy športu“ (Generálny úrad Štátnej rady ČLR, 2010). Okrem verejného sektora zaznamenal čínsky šport výrazný nárast zainteresovaných strán zo súkromného sektora. Tieto subjekty nielenže významne finančne prispievajú do športového ekosystému, ale tiež sa podieľajú na výrobe športového vybavenia, výstavbe športových zariadení a poskytovaní rôznych služieb. Napriek rastúcemu vplyvu v oblasti masového a školského športu však majú len minimálny dosah na tvorbu čínskej športovej politiky, ktorú prísne kontroluje Generálna správa športu a ďalšie verejné inštitúcie (Zheng, 2018). Podobne ako na národnej úrovni, aj na regionálnej úrovni sú hlavnými orgánmi zodpovednými za šport provinčné, mestské a okresné športové úrady, ktoré majú oddelenia dohliadajúce na elitný a masový šport. V praxi však väčšina okresných športových úradov prešla zlúčením s miestnymi vzdelávacími alebo kultúrnymi oddeleniami a bola premenovaná na Úrad pre kultúru a šport (Zhang, 2015). Niektoré mestské športové úrady dokonca finančne podporujú a poskytujú tréningové služby pre školské tímy, ktoré reprezentujú mesto na provinčných hrách. Aj keď miestne športové asociácie patria pod národné športové asociácie, musia byť nielen registrované na miestnych úradoch pre občianske záležitosti, ale zároveň podliehajú aj dohľadu miestnych športových úradov. Tie v praxi fungujú ako ich hlavné riadiace alebo kontrolné orgány. Tento vzťah medzi športovými asociáciami a miestnou samosprávou tak kopíruje model na národnej úrovni, známy ako „dve strany jednej mince“. Miestne športové úrady buď riadia športové

asociácie prostredníctvom miestnych centier, alebo ich podľa potreby prezentujú ako dobrovoľnícke organizácie. Hoci sa v posledných rokoch objavilo viac ako 40 000 komunitných športových organizácií, ktoré vznikli zdola nahor, po registrácii v miestnych športových asociáciách sa stávajú súčasťou vládneho systému riadenia športu (Wang & Li, 2021). Dá sa preto tvrdiť, že reforma a nezávislosť športových asociácií na miestnej úrovni sú ešte menej uspokojujúce ako na úrovni národnej.

Obrázok 2 - Vzťahy medzi zainteresovanými stranami z verejného a dobrovoľníckeho sektora v oblasti riadenia čínskeho športu na národnej úrovni

Zdroj : Generálna správa športu, <https://www.sport.gov.cn/n20001099/index.html>.

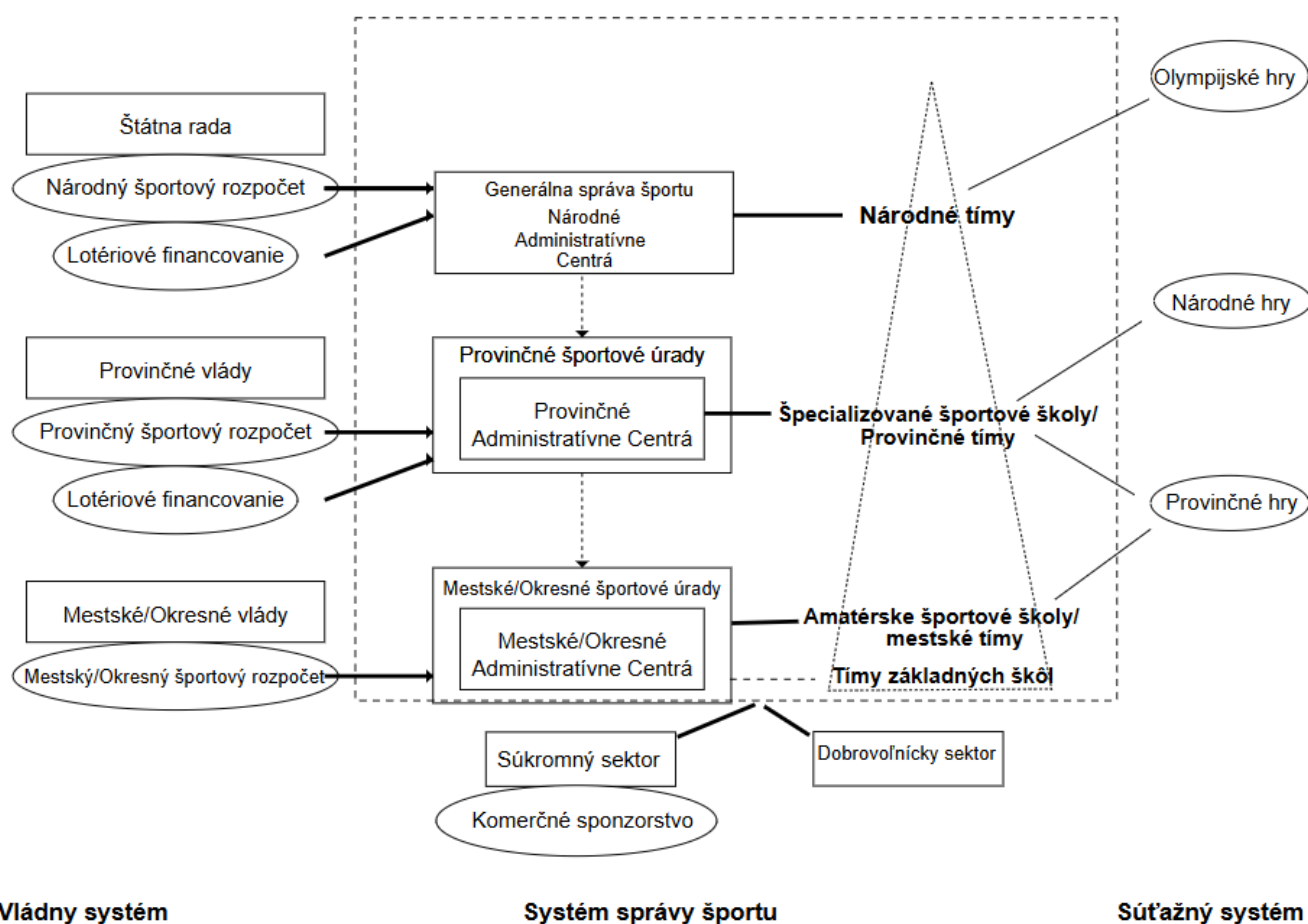
3.4.2 Politické riadenie čínskeho športu

Najvýraznejšou a najvýznamnejšou črtou politického riadenia čínskeho športu, ktoré predstavuje stratégiu na zabezpečenie fungovania riadiaceho systému, je koncept *Juguo Tizhi* (Henry & Lee, 2004) . Tento čínsky výraz sa zvyčajne prekladá ako „celonárodná podpora systému vrcholového športu“ a často sa používa ako synonymum pre systém čínskeho vrcholového športu. Podľa Hu a Henryho (2017) však *Juguo Tizhi* v podstate predstavuje rámec založený na princípoch plánovaného hospodárstva a riadený vládou, ktorý zabezpečuje celkové

fungovanie čínskeho športu. Táto socialistická povaha systému *Juguo Tizhi* nie je len v súlade s vládnu kontrolou nad čínskym športom, ale tiež nadväzuje na jeho pôvodný účel. Tento systém bol zavedený v 50. rokoch 20. storočia s cieľom sústrediť všetky dostupné zdroje na náročné úlohy, ako bola výroba jadrových bômb a umelých satelitov, a od 80. rokov sa aplikoval aj na šport s cieľom zabezpečiť olympijskú slávu pre Čínu (Li, 2003).

Rozdelenie finančných zdrojov a moci v rámci čínskeho športového systému poskytuje jasný príklad fungovania systému *Juguo Tizhi* a politického riadenia čínskeho športu. Podobne ako vzťah medzi Generálnou správou športu a Štátnou radou, aj miestne športové úrady sú primárne financované, riadené a úkolované miestnymi vládami na príslušných úrovniach, pričom len menšia časť finančných prostriedkov sa prideluje vertikálne z vyšších orgánov. V dôsledku toho miestne športové úrady často uprednostňujú požiadavky miestnych vlád pred pokynmi nadriadených športových úradov alebo samotnej Generálnej správy športu, ktoré síce poskytuje všeobecné usmernenia, no na miestnu úroveň má len nepriamy vplyv (Xiong, Xia & Tang, 2008). Napriek tomu Generálna správa športu dokázala efektívne zosúladiť ciele miestnych športových úradov so svojimi vlastnými prioritami. V oblasti elitného športu Generálna správa športu kladie dôraz na úspechy športovcov na medzinárodnej úrovni, zatiaľ čo provinčné športové úrady sa viac sústreďujú na Národné hry, ktoré sú pre provinčné vlády domácim ekvivalentom olympijských hier. Výsledky športovcov na Národných hrách totiž priamo ovplyvňujú finančné záujmy, politickú prestíž a dokonca aj kariérne vyhliadky športových úradníkov na provinčnej úrovni. Od 80. rokov 20. storočia Štátna športová komisia, predchodca Generálnej správy športu, postupne upravovala, alebo presnejšie „olympizovala“ Národné hry a Národné mládežnícke hry. Napríklad termín konania Národných hier bol presunutý z jedného roka pred olympijskými hrami na rok po nich, aby boli športovci v najlepšej kondícii pre olympijské súťaže. Program športových disciplín na Národných hrách sa úzko prispôsobuje olympijským hrám a po úspešnej kandidatúre Pekingu na zimnú olympiádu v roku 2022 boli do Národných mládežníckych hier zaradené aj zimné športy. Navyše, výkony športovcov na olympijských hrách sa započítavajú do celkového bodového hodnotenia ich provincie na Národných hrách. Dá sa teda povedať, že reforma Národných hier prepája olympijské úspechy čínskych športovcov, ktoré sú prioritou Generálnej správy športu, so záujmami miestnych športových úradov, čo sa prejavuje najmä prostredníctvom výsledkov ich športovcov na Národných hrách. Podľa tohto vzoru zreorganizovali aj provinčné športové úrady

svoje vlastné Provinčné hry, ktoré sú na nižšej úrovni považované za jednu z najdôležitejších úloh týchto úradov, a vytvorili tak ich lokálny ekvivalent Národných hier. Týmto spôsobom sa politická agenda na miestnej úrovni nepriamo prispôbuje hlavnému cieľu Generálnej správy športu – dosiahnuť medzinárodné športové úspechy a priniesť krajine slávu – čo je v súlade s konceptom politického riadenia.

Obrázok 3 - Zdroje príjmov čínskeho športového systému

Zdroj : Údaje z webstránky generálnej správy športu, <https://www.sport.gov.cn/>.

Záver

Cieľom diplomovej práce bolo analyzovať a zhodnotiť úlohu športovej diplomacie v kontexte zahraničnej politiky Čínskej ľudovej republiky. Prostredníctvom historickej a systematickej analýzy sme postupne mapovali, ako sa šport stal nástrojom diplomacie a aký vplyv mal na medzinárodné vzťahy. Zamerali sme sa na vývoj, kľúčové koncepty a praktické aspekty využívania športu ako diplomatického nástroja, pričom sme identifikovali jeho premenlivú úlohu v závislosti od politických a ekonomických cieľov Číny.

V prvej kapitole sme sa venovali teoretickým a historickým východiskám športovej diplomacie. Skúmali sme vzťah medzi športom, kultúrou a politikou od staroveku až po súčasnosť, čo nám poskytlo potrebný kontext na pochopenie dynamiky športovej diplomacie ako nástroja mäkkej sily. Zdôraznili sme historické míľniky, ako sú olympijské hry, využívanie športu v totalitných režimoch a jeho úlohu v moderných medzinárodných vzťahoch.

Druhá kapitola práce sa venovala metodológii a definovala analytický rámec, ktorý sme použili pri hodnotení vplyvu športovej diplomacie v zahraničnej politike Číny. Vysvetlili sme prístup k skúmaniu primárnych a sekundárnych zdrojov, analytické metódy a kritériá hodnotenia efektívnosti čínskej športovej diplomacie.

Tretia kapitola sa zamerala na miesto športovej diplomacie v zahraničnej politike Číny. Podrobne sme analyzovali historický vývoj stratégií Číny v tejto oblasti, vrátane konceptov ako *ping-pong diplomacy* a *stadium diplomacy*. Ukázali sme, ako Čína využívala šport na posilnenie diplomatických vzťahov, prezentáciu svojej ekonomickej a politickej sily, ako aj na zlepšovanie medzinárodného imidžu. V tejto súvislosti sme analyzovali úspešné prípady, ako boli Letné olympijské hry 2008 v Pekingu, a ich význam pre čínsku mäkkú silu. Zároveň sme sa zaoberali ekonomickými dimenziami čínskej športovej diplomacie, vrátane investícií do infraštruktúry a globálneho športového trhu.

Naša analýza preukázala, že športová diplomacia sa stala dôležitou súčasťou zahraničnej politiky ČLR a efektívnym nástrojom mäkkej sily. Pomohla Číne budovať medzinárodné vzťahy, zlepšovať svoj globálny imidž a presadzovať svoje geopolitické záujmy. Šport nebol len zábavou, ale aj strategickým nástrojom, ktorý umožnil Číne nadviazať nové partnerstvá, posilniť obchodné vzťahy a podporiť svoju politickú agendu na globálnej scéne.

Na základe uvedených zistení možno konštatovať, že športová diplomacia bude aj naďalej dôležitým nástrojom zahraničnej politiky Číny, najmä v kontexte globálneho hospodárskeho a politického prostredia. Jej význam bude pravdepodobne rásť spolu s narastajúcou dôležitosťou Číny v medzinárodných vzťahoch. Vzhľadom na ambície Číny usporadúvať ďalšie významné športové podujatia a jej snahy o ovplyvňovanie medzinárodných športových organizácií môžeme očakávať, že športová diplomacia sa bude ešte viac prehľbovať. V tomto kontexte bude dôležité sledovať, ako Čína využije šport na riešenie diplomatických výziev a ako sa jej športová stratégia bude vyvíjať v konkurenčnom globálnom prostredí.

Zoznam použitej literatúry

African Development Bank. (2021). African economic outlook 2021.

Alegi, P. (2010). African soccerescapes: How a continent changed the world's game. Ohio University Press.

Allison, Lincoln. (1993). *The Changing Politics of Sport*. Manchester University Press.

An, Y., Wang, X., & Xiang, F. (2021). The evolution of China's sporting diplomacy since 1949: The history, experience, and promotion strategies. In *Collegium Antropologicum*, 45(3), pp. 271-283.

Department of Foreign Affairs and Trade. (2015). *Australian sports diplomacy strategy 2015–18*. Australian Government. <http://dfat.gov.au/about-us/publications/pages/australian-sports-diplomacy-strategy-2015-18.aspx>

Beard, M. & Hopkins, K. (2011.) *The Colosseum*. Profile Books.

Brautigam, D. (2011). *The dragon's gift: The real story of China in Africa*. Oxford University Press.

Brautigam, D. (2019). Chinese loans and African structural transformation. China-Africa and an economic transformation. Oxford University Press.

Bull, H. (1977). *The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics*. Columbia University Press.

Cain, J. (2009.) „Hoop Diplomacy“. Paper presented at the 2nd Hague Conference on Diplomacy, The Hague, The Netherlands

Cao, X., & Brownell, S. (1996). The People's Republic of China. In: CHALIP L, JOHNSON A, STACHURA L (Eds): *National sports policies: an international handbook*. Greenwood Press.

CCTV. (2006, April 18). Prepis rozhovoru so Zhuang Zedongom: *Zhuang Zedong: Qin li ping pang wai jiao* [Zhuang Zedong: Osobné skúsenosti s pingpongovou diplomaciou]. Program *Xinwen Huike Ting*.

Čínský národní statistický úrad (2019). Výročná správa o čínskom športovom priemysle za rok 2018.

CGTN Africa. (2019). China writes off nearly \$78 million of Cameroon's debt. <https://africa.cgtn.com/2019/01/23/china-writes-off-nearly-78-million-of-cameroots-debt>.

Chadwick, S. (2015). China's Strategy for Sport Yields Intriguing Research Opportunities. In *Sport, Business and Management: An International Journal*, 5(3). <https://doi.org/10.1108/SBM-05-2015-0017>.

Chadwick, S., Widdop, P. and Burton, N. (2022). Soft Power Sports Sponsorship – A Social Network Analysis of a New Sponsorship Form. In *Journal of Political Marketing*, 21(2), pp. 196–217. <https://doi.org/10.1080/15377857.2020.1723781>

Chang, G. H. (1990). Friends and enemies. Stanford University Press, pp. 223.

Chang, W. & Xue, C. Q. L. (2019). Towards international: China-aided stadiums in the developing world. In *Frontiers of Architectural Research*, 8(4), pp. 604–619. DOI :10.1016/j.foar.2019.05.007.

Chen, D. (2022). The economics of the Beijing Winter Olympics. Daxueconsulting.

Cheng, J. Y., & Shi, Z. (1994). Zhonghua Renmin Gongheguo Duiwai Guanxi Shigao (1949-1964) (História čínskych zahraničných vzťahov ČLR , 1949-1964). Cosmos Books Ltd., pp. 301–316.

Cheng, J. Y. S. (1998). Mao Zedong's Perception of the World in 1968—1972: Rationale for the Sino-American Rapprochement. In *The Journal of American-East Asian Relations*, 7(3/4), pp. 241–261. <http://www.jstor.org/stable/23612921>

Cummings, M. (2003). *Cultural Diplomacy and the United States Government: A Survey*. Center for Arts and Culture.

Dubinsky, Y. (2019). From Soft Power to Sports Diplomacy: A Theoretical and Conceptual Discussion In *Place Branding and Public Diplomacy*, 15(3), pp. 156–164. <https://doi.org/10.1057/s41254-019-00116-8> (Accessed: 22 June 2022).

Dubinsky, I. (2021). China's stadium diplomacy in Africa. In *Journal of Global Sport Management*. DOI: 10.1080/24704067.2021.1885101.

Generálny úrad Štátnej rady ČLR (2010). 国务院办公厅关于印发国家体育总局职能配置内设机构和人员编制规定的通知 (Oznámenie Generálneho úradu Štátnej rady ČLR o zverejnení nariadenia o funkcii, podriadenosti a personálneho obsadenia Generálnej správy športu). Generálny úrad Štátnej rady ČLR. http://www.gov.cn/zhengce/content/2010-11/18/content_7784.htm.

Gibson, O. (2016). *The great windfall of China: a football revolution that may lead to World Cup*. <https://www.theguardian.com/football/blog/2016/feb/06/china-football-revolution-world-cup>.

Grix, J., & Brannagan, P. M. (2016). „Of mechanisms and myths: conceptualising states “soft power” strategies through sports mega-events“. In *Diplomacy & Statecraft*, 27(2): pp. 251–272.

Guzman-Verri, V. (2020). Gifting architecture: China and the national stadium in Costa Rica, 2007–11. In *Architectural History*, 63(December), pp. 283–311. DOI :10.1017/ arh.2020.7.

Huang Y. & Tao J. (2019). 70 Years of Sports Diplomacy in China: Review, Characteristics and Promotion In *Journal of Shenyang Sport University*. 38(5): pp. 35-40 <https://doi.org/10.12163/j.ssu.2019.05.06>

Hugh, L. M. (1998). The ancient Olympic Games: origin, evolution and revolution. In *The Classical Bulletin*, 74(2): pp. 129–141.

Evans, A., & Steven, D. (2008). „Towards a theory of influence for twenty-first century foreign policy: public diplomacy in a globalized world“ in *Engagement: Public Diplomacy in a Globalized World*. pp. 44–61. Foreign and Commonwealth Office.

Freeman, W. H. (2012). Physical Education, Exercise, and Sport Science in *a Changing Society*. 7th ed. Jones & Bartlett.

Friedman, T. L. (2007). *The World is Flat: A Brief History of the Twenty-first Century*. 3rd ed. Picador.

Generálna správa športu (2021). Inštitucionálna mapa generálnej správy športu. <https://www.sport.gov.cn/n20001099/index.html>.

Han, N. (1988). Dangdai Zhongguo Waijiao (Zahraničná politika súčasnej Číny) . Chinese Social Sciences Press, pp. 4.

Henry, I., & Lee, P. (2004). Governance and ethics in sport.

- Hocking, B. (2006). Multistakeholder diplomacy: forms, functions and frustrations In *Multistakeholder Diplomacy – Challenges and Opportunities*.
- Hong, F. and Zhouxiang, L. (2012). Representing the New China and the Sovietisation of Chinese Sport (1949–1962) In *International Journal of the History of Sport*, 29(1), pp. 1–29. <https://doi.org/10.1080/09523367.2012.634982>
- Hu, X. R., & Henry, I. (2017). Reform and maintenance of Juguo Tizhi: Governmental management discourse of Chinese elite sport. In *European Sport Management Quarterly*, 17(4), pp. 531–553.
- Huang, R. (2015). Assessing the sociology of sport: on China and the Olympics’.
- Kaplan, F. (2008). When ambassadors had rhythm. *New York Times*,. www.nytimes.com/2008/06/29/arts/music/29kapl.html.
- Jing, X., & Yao, Y. (1997). Di Sandai Lingdao Waijiao Shilu (Diplomatické záznamy čínských lídrov tretej generácie). Zhongguo Yanshi Chubanshe, pp. 90.
- Keys, Barbara. 2013a. ‘International relations’ in Routledge Companion to Sports History, , pp. 248–267. Routledge.
- Keys, Barbara. 2013b. *Globalizing Sport National Rivalry and International Community in the 1930s*. Harvard University Press.
- Kissinger, H. (1979). White House years. Little, Brown and Company.
- Kissinger, H. (1994). Diplomacy. Simon & Schuster.
- Krzyzaniak, J.S. (2018). The Soft Power Strategy of Soccer Sponsorships. In *Soccer and Society*, 19(4), pp. 498–515. <https://doi.org/10.1080/14660970.2016.1199426>
- Lee, S. and No, S. (2022) China’s Overseas Financial Direct Investment (ODI) in European Football Clubs: Revisiting ODI in the Context of Sport Industry. In *Journal of Global Sport Management*, 7(3), pp. 391–405. <https://doi.org/10.1080/24704067.2020.1805163>
- Li, J. et al. (2021) Foreign Direct Investment along the Belt and Road: A Political Economy Perspective In *Journal of International Business Studies*, 53(5), pp. 902–919 <https://link.springer.com/content/pdf/10.1057/s41267-021-00435-0.pdf>.

Li, L., Gao, K., & Shu, Z. (2021). Participation of third-party organizations in supervising and evaluating school physical education In China: *Status quo, difficulties and solutions*. *Journal of Beijing Sport University*, 44(9), pp. 45–55.

Li, Y. et al. (2003). 关于进一步完善我国竞技体育举国体制的研究 (Výskum ďalšieho zdokonaľovania Juguo Tizhi elitných športov Číny). In 中国体育科技 (*China Sport Science and Technology*, 39(8), pp. 1-5.

Liu, D. (2014). A study on the heritage of Beijing Olympic Games from the perspective of the residents of the host city. In *Journal of Shanghai Institute of Physical Education*, 30(6), pp. 54–58.

Liu, L., & Wang, D. (1995). Zhongmei Guanxi de Guiji - Jianjiao Yilai Dashi Zonglan (Priebeh čínsko-amerických vzťahov – chronológia od nadviazania diplomatických vzťahov). Shishi Chubanshe (The Current Affairs Press), pp. 34.

Manners, I., and Whitman, R. (2013). Normative power and the future of EU public diplomacy In *European Public Diplomacy*. Palgrave Macmillan.

Manoli, A.E., Anagnostou, M., Liu, L. (2022) Marketing, Sponsorship and Merchandising at FIFA World Cups. In S. Chadwick, P. Widdop, C. Anagnostopoulos and D. Parnell (eds.), *The Business of the FIFA World Cup*. Routledge (pp. 190–202). Abingdon.

Marsh, J. (2019). China just quietly wrote off a chunk of Cameroon’s debt. Why the secrecy? CNN. www.cnn.com/2019/02/04/china/cameroon-china-debt-relief-intl.

Mawdsley, E. (2012). The changing geographies of foreign aid and development cooperation: Contributions from gift theory. In *Transactions of the Institute of British Geographers*, 37(2), 256–272. DOI: 10.1111/j.1475-5661.2011.00467.x.

Maxwell, R. (1987). *Deng Xiaoping: Speeches and writings*. 2nd ed. Pergamon Press, pp. 86

Mechikoff, R. A. (2013). *A History and Philosophy of Sport and Physical Education: From Ancient Civilization to the Modern World*. 6th ed. McGraw-Hill

Melissen, J. (2011). Beyond the new public diplomacy. In *Clingendael - Netherlands Institute of International Relations*, 3: pp. 1–34.

Merkel, Udo. 2013. ‘“The grand mass gymnastics and artistic performance Arirang” (2002–2012): North Korea’s socialist–realist response to global sports spectacles’. *The*

International Journal of the History of Sport, 30(11): 1247–1258.

Miller, K. (2010). Coping with China's Financial Power: Beijing's Financial Foreign Policy. In *Foreign Affairs*, 89(4), pp. 96–109.

Murray, S. (2017). Sport, China and diplomacy: beware of your own reflection! *The University of Edinburgh*, www.blogs.hss.ed.ac.uk/sport-matters/2017/03/15/sport-china-diplomacy-beware-reflection/.

Murray, S. (2018). *Sports Diplomacy: Origins, Theory and Practice*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781351126960>

Murray, S., & Pigman, G. A. (2014). Mapping the relationship between international sport and diplomacy. In *Sport in Society*, 17(9): pp. 1098–1118.

Národná komisia pre rozvoj a reformy. (2019). Zoznam združení nezávislých od vlády. Oficiálna webová stránka Národnej komisie pre rozvoj a reformy. https://www.ndrc.gov.cn/xxgk/zcfb/tz/201906/t20190617_962462.html?code=&state=123.

National Security Archive. (1971). Minutes of meeting between Chairman Mao Zedong and President Richard Nixon. National Security Archive: China and the United States.

Nixon, R. (1969). Memorandum from President Nixon to his assistant for national security affairs. In *Foreign Relations of the United States, 1969-1976: China, 1969-1972* (Vol. 17, p. 7). Government Printing Office.

Oddelenie športu mládeže (2011). Hlavná zodpovednosť Oddelenia športu mládeže. Oficiálna webová stránka Oddelenia športu mládeže. <https://www.sport.gov.cn/qss/n5017/c637039/content.html>.

Parmar, V. (2017). Stadium diplomacy, white elephants and football's new frontiers. In *New African Magazine*, March, pp. 48–50.

Pomeroy, Sarah. B., Burstein, Stanley M., Donlan, Walter, and Tolbert Roberts, Jennifer. 2014. *Ancient Greece: A Political, Social, and Cultural History*. 3rd ed. Oxford University Press

Qian, Q. (1994). Xuexi Mao Zedong Waijiao Sixiang Zuohao Xinshiqi Waijiao Gongzuo (Študujte Mao Ce-tungove diplomatické myšlienky a dobre vykonávajte diplomatickú prácu v novej ére). In P. Jianzhang (Ed.), *Mao Zedong Waijiao Sixiang Yanjiu* (Štúdiá diplomatického myslenia Mao Ce-tunga) (pp. 4). Shijie Zhishi Chubanshe (World Affairs Press).

- Qian J. (1997). Small ball moves big ball: behind the scenes of „Ping Pong Diplomacy“.
- Ren, H. (2005). Olympic movement. People's Sports Press.
- Ruddy, B. (2014). „Hearts, minds, and stomachs: gastrodiploamacy and the potential of national cuisine in changing public perception of national image“. In *Public Diplomacy Magazine*, 11: pp. 27–34.
- Sá, A. L. and Sanches, E. R. (2021). The politics of autocratic survival in Equatorial Guinea: Co-optation, restrictive institutional rules, repression, and international projection. In *African Affairs*, 120(478), pp. 78–102. DOI :10.1093/afraf/adaa030.
- Satow, Sir E. (1957). *A Guide to Diplomatic Practice*. 4th edn. London: Longmans Green & Co.
- Scali, J. (1971). [Memorandum to John Dean]. Nixon Project (Scali Files, Box 3).
- Scali, J. (1972). Memorandum for the president: Progress report on the U.S. tour of the Chinese table tennis team. Nixon Project, Scali files, box 3.
- Shambaugh, D. (2015). China's Soft-Power Push: The Search for Respect. In *Foreign Affairs*, 94(4), pp. 99–107.
- Shi, Z. (1994). Zhonghua Renmin Gongheguo Duiwai Guanxishi (Dejiny zahraničných vzťahov Čínskej ľudovej republiky) (1949.10-1989.10). Peking University Press, pp. 5–8.
- Shuman, A. (2017). Giving „prominence to politics“: African sportsmen visit China in the early cultural revolution. In K. Batchelor and X. Zhang (Eds), *China-Africa relations: Building images through cultural cooperation, media representation and communication* pp. 51–72. Routledge.
- Semple Jr, R. (1971). PRESIDENT ENDS 21-YEAR EMBARGO ON PEKING TRADE
- Song, K. (2021). China's foreign aid architecture in a transitional period, 1964–1976. In *Journal of Asian Architecture and Building Engineering*. DOI: 10.1080/13467581.2020.1869012.
- Shi, Z. (2021). The ice and snow industry has great potential (towards the Winter Olympics, revitalizing the ice and snow economy). People's Network, <https://baijiahao.baidu.com/s?id=1717078894790176510&wfr=spider&for=p>.

Schweizer, D., Walker, T. and Zhang, A. (2019) Cross-Border Acquisitions by Chinese Enterprises: The Benefits and Disadvantages of Political Connections. In *Journal of Corporate Finance*, 57, pp. 63–85. <https://doi.org/10.1016/j.jcorpfn.2017.12.023>.

Su, H. (1998). Ezhong de Duojihua Zhanlue (Stratégia multipolarizácie Číny a Ruska). Zheng Ming. pp 72.

Tan, T., & Houlihan, B. (2012). Chinese Olympic sport policy: Managing the impact of globalisation. In *International Review for the Sociology of Sport*, 48(2), pp. 131–152.

Turzi, M. (2020) The China-Argentina Strategic Soccer Play. In *Peace Review*, 32(4), pp. 496–503. : <https://doi.org/10.1080/10402659.2020.1921410>.

Theiler, M. (1984). China, South Korea in “tennis diplomacy.” UPI. <https://www.upi.com/Archives/1984/03/01/China-South-Korea-in-tennisdiplomacy/3169446965200/>

Tranter, N. (1998). *Sport, Economy and Society in Britain 1750–1914*. Cambridge University Press

Tomlinson, A. (2010). *A Dictionary of Sports Studies*. Oxford University Press.

U.S. Department of State. (1971). Memorandum for Henry Kissinger. Nixon Project, White House special files, staff member and office files, Dwight Chapin, box 31, folder: China—General Information

Vamplew, W. (2016). Sport, industry and industrial sport in Britain before 1914: review and revision. In *Sport in Society*, 19(3): pp. 340–355.

Wang, G. (2003). Friendship first : China’s sports diplomacy during the Cold War. In *The Journal of American-East Asian Relations*, 12(3/4), pp. 133–153. DOI :10.1163/187656103793645225.

Will, R. (2012). China’s stadium diplomacy. In *World Policy Journal*, 29(2), pp. 36–43. DOI :10.1177/0740277512451487.

Wang, Y., & Li, R. (2021). Development history and characteristics of China’s sports social organizations. In *Hubei Sport Science*, 40(9), pp. 53–56.

Xia, Y. (2006). China's Elite Politics and Sino-American Rapprochement, In *Journal of Cold War Studies*. 8. pp. 3-28.

Xing, X., Zhang, R., & Taks, M. (2020). The effects of health, social, and consumption capital on running-related expenditures in China. *In European Sport Management Quarterly*, 22(3), pp. 1–21.

Xiong, X. (1999). *Wo de qingbao yu waijiao shengya* [My Career in Intelligence and Diplomacy]

Xiong, X., Siyong, X., & Yan, T. (2008). 我国竞技体育发展模式的研究 [Štúdie o rozvíjajúcom sa modeli elitného športu nášho národa]. People's Sport Press.

Xu, Y., & Zhang, D. (2022). On the heritage value of Beijing Olympic archives. In *Archival Science Newsletter*, (1), pp. 5–13.

Yang, Y. (2016). *A Study of the Reform of China's Sports Development Model*. Higher Education Press.

Yu, J. (2008). China's Foreign Policy in Sport: The Primacy of National Security and Territorial Integrity Concerning the Taiwan Question. In *The China Quarterly*, 194, pp. 294–308. DOI :10.1017/S0305741008000386

Yu, L. (2018). *A study on the benign interaction between the Olympic Games and sustainable cities* (PhD thesis, Beijing Sports University).

Yuan, S. (2008). Economic perspective of Beijing Olympics. *Party Building in Sichuan - City Edition*, (9), pp. 40–42.

Zhang, R. (2015). *Sport management*. Higher Education Press.

Zedong, M. (1965). *Selected works of Mao Zedong* (Vol. 1). People's Publishing House. pp. 287-288.

Zhang, Y., & Shang, H. (2008). A study on the economic effect of the host cities of the Olympic Games outside the region and the business opportunities of the Beijing Olympic Games. In *Journal of Shandong Institute of Physical Education*, (4), pp. 10–14.

Zhang, W. (1998). China's balance of power strategy in the post-Cold War era, pp. 1–17.

Zhao, Q. (1996). *Interpreting Chinese foreign policy: The micro-macro linkage approach*. Oxford University Press, pp. 53–54.

Zheng, J., et al. (2018). Sport policy in China (Mainland). In *International Journal of Sport Policy and Politics*, 10(3), pp. 469–491.

Zhou, Y. (2003). Mao Zedong behind the Sino-American Ping Pong Diplomacy. *Renmin Ribao*.

Zhou, A. (2021). Reflections on the reform of school physical education in China under the background of integration of physical education and cultural education. In *Journal of Physical Education*, 28(2), pp. 1–6.

Zhouxiang, L. (2016) Sport and Politics: The Cultural Revolution in The Chinese Sports Ministry, 1966–1976. In *International Journal of the History of Sport*, 33(5), pp. 569–585. <https://doi.org/10.1080/09523367.2016.1188082>

Prílohy

Príloha č. 1 – Zoznam športových federácií, ktorých je Čínska ľudová republika členom

Šport	Federácia	Skratka
Letné olympijské športy		
Atletika	Medzinárodná atletická federácia	IAAF
Basketbal	Medzinárodná basketbalová federácia	FIBA
Bedminton	Svetová bedmintonová federácia	BWF
Box	Medzinárodná boxerska asociácia	AIBA
Cyklistika	Medzinárodná cyklistická únia	UCI
Džudo	Medzinárodná federácia džuda	IJF
Futbal	Medzinárodná futbalová federácia	FIFA
Golf	Medzinárodná golfová federácia	IGF
Gymnastika	Medzinárodná gymnastická federácia	FIG
Hádzaná	Medzinárodná hádzanárska federácia	IHF
Jachting	Medzinárodná federácia jachtingu	ISAF
Jazdectvo	Medzinárodná jazdecká federácia	FEI
Kanoistika	Medzinárodná kanoistická federácia	ICF
Lukostrelba	Medzinárodná lukostrelecká federácia	FITA
Moderný päťboj	Medzinárodná únia moderného päťboja	UIPM
Plavecké športy	Medzinárodná plavecká federácia	FINA
Pozemný hokej	Medzinárodná federácia pozemného hokeja	FIH
Ragby	Medzinárodná ragbyová federácia	IRB
Stolný tenis	Medzinárodná stolnotenisová federácia	ITTF
Šerm	Medzinárodná šermiarska federácia	FIE
Športová streľba	Medzinárodná federácia športovej streľby	ISSF
Taekwondo	Svetová federácia taekwonda	WTF
Tenis	Medzinárodná tenisová federácia	ITF
Triatlon	Medzinárodná triatlonová únia	ITU
Veslovanie	Medzinárodná veslárska federácia	FISA
Volejbal	Medzinárodná volejbalová federácia	FIVB
Vzpieranie	Medzinárodná vzpieračska federácia	IWF
Zápasenie	Medzinárodná zápasnícka federácia	FILA
Zimné olympijské športy		
Biatlon	Medzinárodná biatlonová únia	IBU
Boby a skeleton	Medzinárodná federácia bobov a skeletonu	FIBT
Curling	Svetová curlingová federácia	WCF
Krasokorčuľovanie	Medzinárodná korčuľiarska únia	ISU
Lyžovanie	Medzinárodná lyžiarska federácia	FIS
Ľadový hokej	Medzinárodná hokejová federácia	IIHF
Sane	Medzinárodná sánkárska federácia	FIL

Športy uznávané MOV		
Bejzbal	Medzinárodná bejzbalová federácia	IBAF
Biliard	Svetová konfederácia biliardových športov	WCBS
Bowling	Medzinárodná bowlingová federácia	IBF
Bridž	Svetová bridžová federácia	WBF
Florbal	Medzinárodná florbalová federácia	IFF
Horolezectvo	Medzinárodná horolezecká únia	UIAA
Karate	Svetová federácia karate	WKF
Kickbox	Medzinárodná asociácia kickboxu	WAKO
Kriket	Medzinárodná kriketová rada	ICC
Lakros	Medzinárodná lakrosová federácia	FIL
Letecké športy	Medzinárodná letecká federácia	FAI
Motocyklový šport	Medzinárodná federácia motocyklového športu	FIM
Motorové člny	Medzinárodná únia motorových člnov	UIM
Orientačný šport	Medzinárodná federácia orientačného športu	IOF
Podhladinové športy	Svetová konfederácia činností pod vodou	CMAS
Preťahovanie lanom	Medzinárodná federácia preťahovania lanom	TWIF
Raketball	Medzinárodná raketballová federácia	IRF
Squash	Svetová federácia squashu	WSF
Sumo	Medzinárodná federácia sumo	IFS
Surfing	Medzinárodná federácia surfingu	ISA
Šach	Medzinárodná šachová federácia	FIDE
Športové záchranárstvo	Medzinárodná federácia športového záchranárstva	ILS
Skialpinizmus	Medzinárodná skialpinistická federácia	ISMF
Tanečný šport	Medzinárodná federácia tanečného športu	IDSF
Thajský box	Medzinárodná federácia thajského boxu	IFMA
Vodné lyžovanie	Medzinárodná federácia vodného lyžovania	IWWF
Wushu	Medzinárodná federácia wushu	IWUF
Športy neuznávané MOV		
Aikido	Medzinárodná federácia aikido	IAF
Casting	Medzinárodná federácia castingu	ICSF
Dáma	Svetová federácia dámy	FMJD
Dračie lode	Medzinárodná federácia dračích lodí	IDBF
Džiu-džicu	Medzinárodná federácia džiu-džicu	JJIF
Faustbal	Medzinárodná faustbalová asociácia	IFA
Frisbee	Medzinárodná federácia frisbee	WFDF
Go	Medzinárodná federácia go	IGF
Kendo	Medzinárodná federácia kendo	FIK
Kulturistika	Medzinárodná federácia kulturistiky a fitnessu	IFBB
Ľadové kužele	Medzinárodná federácia ľadových kužeľov	IFI
Minigolf	Svetová minigolfová federácia	WMF
Sambo	Medzinárodná federácia sambo	FIAS

Savate	Medzinárodná federácia savate	FISav
Sepak takraw	Medzinárodná federácia sepak takraw	ISTAF
Silový trojboj	Medzinárodná federácia silového trojboja	IPF
Softtenis	Medzinárodná softtenisová federácia	OSTF
Šípky	Medzinárodná šípkárska federácia	WDF
Športový rybolov	Medzinárodná federácia športového rybolovu	CIPS